

ΠΑΝΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Μεταμόρφωση
Αριθμός Άδειας
153

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Αριθμός Φύλλου 22 – Τρίμηνη Έκδοση της Ένωσης Αποφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου
ISSN 1790-9864 Μάρτιος – Απρίλιος – Μάιος 2011

Τ.Θ. 52057 – Μεταμόρφωση Αττικής, Τ.Τ. 14401

ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

του Σωτηρίου Σ. Δεσπότη, Αναπληρωτή Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο αείμνηστος πατήρ Αλέξανδρος Σμέμαν σημειώνει ότι ο Χριστιανισμός δεν έφερε καινούργια πράγματα, αλλά κάνει τα πάντα καινούργια. Κι αυτό συμβαίνει διότι πυρήνας του είναι το μόνο καινό υπό τον ήλιο Πρόσωπο, ο Αναστάς Ιησούς Χριστός. Μόνος αυτός διά της σταυρικής αγάπης είς τέλος (Ιω. 13,1) νίκησε πραγματικά διά του θανάτου το θάνατο που δηλητηριάζει διαχρονικά την ανθρώπινη ύπαρξη έχοντας ως κεντρί του την αμαρτία και ιδίως την αλαζονεία και την αυτάρκεια (Α' Κορ. 15, 55-56). Η παρουσία του Αναστάντος στην ανθρώπινη καθημερινότητα μεταγγίζει κατεχοχήν διά της Ευχαριστίας και του Βαπτισμάτος στον άνθρωπο, που βιώνει τραγικά το εδώ και το τώρα, ελπίδα, φως, ζωή, λόγο ύπαρξης ή μάλλον συν-ύπαρξης. Και οι δύο σημαντικότερες χριστιανικές εορτές, τα Χριστούγεννα και η Ανάσταση, έχουν τις ρίζες τους σε χρόνια αρχαιότερα. Ιδίως οι ιουδαϊκές εορτές, όπως το Πάσχα, έχουν μια τριπλή θεμελίωση: Κατ' αρχάς συνδέονται μέσω της Δημιουργίας τόσο με τη φύση (που συνιστά μία Βίβλο) όσο και με την ανθρώπινη αναζήτηση του Θεού. Κατά δεύτερον, είναι εορτές της αναμνήσεως, της σκέψεως και της αναβιώσεως των αγιαστικών πράξεων του προσωπικού Θεού που

Η Αποκαθήλωση, 59,9 x 46,5 x 2,1 εκ., τέλη 17ου-αρχές 18ου αι. Μουσείο Μπενάκη, αρ. ενρ. 3725.

συμπάσχει με το πλάσμα Του και επεμβαίνει απελευθερωτικά-λυτρωτικά στην Ιστορία. Τέλος, η ανάμνηση εξελίσσεται ολοένα και περισσότερο σε ελπίδα της ερχόμενης τέλειας αγιαστικής επεμβάσεως, η οποία ακόμη δεν έχει συμβεί. Η λέξη Πάσχα (*pasach*) συνήθως συνδέεται ετυμολογικά με το πέρασμα, τη διάβαση, αν και έχει και τη σημασία του προστατεύων (Ησ. 31, 5). Είναι μια πανάρχαια ποιμενική γιορτή. Κάθε άνοιξη οι νομάδες ποιμένες έσφαζαν/θυσίαζαν ένα χρονιάρικο αρνί για να προστατευθεί το κοπάδι τους από τη δαιμονική κακοτυχία και για να αποκρυπτογραφήσουν το άγνωστο μέλλον από την ωμοπλάτη του (ωμοπλατοσκοπία). Η ποιμενική εορτή του

Πάσχα συνδυαζόταν με τη γεωργική ανοιξιάτικη εορτή των Αζύμων. Οι Χαναναίοι καλλιεργητές ταυτόχρονα με τη συγκομιδή κριθαριού έτρωγαν ψωμί χωρίς προζύμι για να αποτρέψουν κάθε αρνητικό στη σοδειά. Κατόπιν το Πάσχα συνδέθηκε με το κορυφαίο γεγονός της απελευθέρωσης των σκλάβων Εβραίων από την Υπερδύναμη της τυραννίας και της ύβρης, το πέρασμά τους από τη Θάλασσα την Ερυθρά και την περιπετειώδη πορεία τους προς τη γη όπου έρεε μέλι και γάλα, όχι όμως διά της παράκτιας λεωφόρου αλλά διαμέσου της σκληρής και άνυδρης ερήμου, εκεί όπου η ανθρώπινη ύπαρξη συνειδητοποιεί ότι δε ζει από τον άρτο και το θέαμα της εικονικής πραγματικότητας και των αναλώσιμων όντων, αλλά από τον Θεό της ελευθερίας από κάθε εξάρτηση και της αγάπης, τον μόνο Κύριο της Ιστορίας και της φύσης. Συγκεκριμένα το Πάσχα δε συνδέεται με τη διάβαση της «Θάλασσας των Καλαμιών» αλλά με το πέρασμα του ολοθρευτή αγγέλου από τα σπίτια και το θάνατο των πρωτότοκων εκείνη τη «μεγάλη» νύχτα πριν από την Έξοδο. Οι Ισραηλίτες έπρεπε να σφάξουν και όρθιοι να καταναλώσουν οικογενειακά ένα αρσενικό χρονιάρικο αρνί χωρίς μώμο (ψεγάδι), με το αίμα του οποίου σφράγισαν τις θύρες των καλυβών τους έτσι ώστε να διασωθούν τα παιδιά τους. Αυτή τη γιορτή του Πάσχα γιόρταζαν και γιορτάζουν λαμπρά οι Ισραηλίτες στις 14 Νισάν (Μαρτίου-Απριλίου)

ενθυμούμενοι, εκτός από τη λευτεριά τους, τη δημιουργία του κόσμου και αναμένοντας με λαχτάρα ένα νέο Μωσή που θα τους ελευθερώσει από τους ξένους δυνάστες. Ο Ησαΐας (κεφ. 24-27), ο Ιεζεκιήλ (κεφ. 37) και ο Δανιήλ (κεφ. 12) σε μια εποχή όπου η πολιτική και θρησκευτική εξουσία που έδρευε στη Σιών υπέστη διασυρμό αλλά και ο τρόμος από τις ενοχές, τον πόνο και το θάνατο-Άδη «καταπλάκων» τον κόσμο, ευαγγελίσθηκαν την ανακαίνιση τούτου του κόσμου της φθοράς και του στεναγμού.

Το καταπληκτικό είναι ότι και για τα έθνη υπήρξε ένας μεγάλος προφήτης της Ανάστασης: είναι η ίδια η φύση που συνιστά μία Βίβλο. Η άνοιξη, η εποχή της βλάστησης, της ανθοφορίας, της αναζωογόνησης της φύσης μετά το χειμώνα της ερημιάς, κηρύγτει το δικό της ευαγγέλιο. Ο σπόρος, που πρέπει να θαφτεί βαθιά στη γη για να μη μείνει μόνος αλλά να βλαστήσει και να αναδειχθεί σε ένα υψηλό καρποφόρο και ευσκιόφυλλο δέντρο (Ιω. 12, 23-25), ο ήλιος που χάνεται στα βάθη του ορίζοντα για να ανατείλει ξανά λαμπρότερος την επόμενη ημέρα, η σελήνη η οποία έπειτα από τρεις μέρες απόλυτης σιωπής παρουσιάζεται ολόκληρη στον έναστρο ουρανό, η λάμψη της φωτιάς που προέρχεται από την τριβή δύο ξερών λίθων, η μάνα γη που ερημώνει και βλαστάνει, αλλά και η γυναίκα η οποία τεκνοποιεί με ωδίνες που συνοδεύουν -νται από αγαλλίαση, δημιουργώντας

Η ΦΩΝΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ:
Τατοϊου 121, Μεταμόρφωση Αππικής, Τ.Κ. 14452
Fax: 210 28 19 550,
e-mail: mkal34@otenet.gr
TAX. ΘΥΡ.: 52057, Τ.Κ. 14401

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Ένωση Αποφοίτων Εκκλ. Σχ. Κορίνθου

ΕΚΔΟΤΗΣ – ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Μιχάλης Καλλαράς, τηλ.: 6944 24 30 41

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ:
Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

ΕΚΤΥΠΩΣΗ:
Σταμάτιος Κοτσάτος & ΣΙΑ Ο.Ε.

Αριθμός φύλλου 22
Μάρτιος – Απρίλιος – Μάιος 2011

Η νέα μας συνάντηση
θα γίνει στις 22 Μαΐου
στην εορτή της Αγίας Φωτεινής
της Σαμαρείτιδος στην Κόρινθο.

από ένα σπέρμα, έπειτα από εννέα μήνες, έναν ολόκληρο άνθρωπο ο οποίος σκέφτεται και αγαπά, μιλούσαν και δίδασκαν όλους τους λαούς που στέκονταν τρομαγμένοι μπροστά στη σαρωτική και αδιάκριτη αδηφαγία του θανάτου ότι η Ανάσταση είναι εφικτή. Ο άνθρωπος γίνεται σκωλήκων βρώμα και χώμα. Θα αναστηθεί όμως ομορφότερος, καινότερος και λαμπρότερος.

Αυτό που προανήγγειλαν οι προφήτες και διαλαλούσε η φύση συνέβη στην Ιστορία. Πρώτος ο Ιωάννης ο Βαπτιστής είδε στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού τον αμνό, ο οποίος αν και άμωμος, χωρίς δηλαδή τον μώμο και την κηλίδα της αμαρτίας, με την εκούσια κι επώδυνη σφαγή Του πάνω στο Σταυρό αίρει (σηκώνει πάνω του και ταυτόχρονα εξαλείφει) τις αμαρτίες και τις ενοχές, και μάλιστα όλης της ανθρωπότητας. Το Πάσχα βιώνεται μέχρι σήμερα στην Εκκλησία (όπως κάποτε από τους βαπτιζόμενους) από όσους δε γεννιούνται αλλά γίνονται χριστιανοί ως η προσωπική έξοδος από τη δουλεία του κάθε λογής «Φαραώ», ως η παραίτηση από τη συνεχή ενασχόληση με τον πηλό και τα άχυρα, τη μέριμνα για τη σάρκα και τους «δείκτες» της ευημερίας. Σηματοδοτεί γκρέμισμα των «ειδώλων», έξοδο από τον «καναπέ» και πορεία μαζί με τους «πενθούντες», τους «πεινώντες και διψώντες για δικαιοσύνη», μέσα από τη Νεκρά Θάλασσα και την έρη-

μο αυτής της ζωής και αυτού του κόσμου προς τη Βασιλεία. Αυτός ο νέος κόσμος του Θεού (η Βασιλεία) δε συνιστά μια Ουτοπία αλλά διά της συμμετοχής στο αναστημένο Σώμα του Χριστού που συνεπάγεται καθημερινή θυσία χάριν του άλλου, της εικόνας Του, ανατέλλει ως αναστάσιμο φως μέσα από τους «τάφους» της απόγνωσης, της απογοήτευσης από τις ανθρώπινες ιδεολογίες και της κρίσης των αξιών της κατανάλωσης. Ίδον γάρ ήλθε διά τον Σταυρού Χαρά ἐν ὅλω τῷ κόσμῳ! Χριστός Ανέστη!

Ελληνικά έθιμα

«Χριστός αληθώς ανέστη!»: ένας αληθινός χαιρετισμός αλλά και μια ομολογία πίστης που κρατά όρθιους τους Ρωμιούς στα «δύσκολα!» Συνοδεύεται από έθιμα πανάρχαια που διασώζονται στο διάφα των αιώνων υπερνικώντας τη λησμονία και το θάνατο. Ο οβελίας αντιστοιχεί στο ιερό σφάγιο της οικογένειας που ήταν ένα είδος εορταστικής θυσίας. Ακόμη και το ψήσιμο του αρνιού, η ετοιμασία του εθνικού μας φαγητού, ανάγεται στους ομηρικούς χρόνους και είναι η συνέχεια μιας πανάρχαιας λαϊκής θρησκείας που έστω και στο σκοτάδι ψηλαφεί τη ζωή εν τάφῳ. Ο λάκκος που ανοίγουμε για τη θράκα (στα αρχαία ελληνικά βόθρος, εσχάρα) ήταν ένας βωμός για τους υποχθόνιους θεούς. Και τότε το ιερό σφάγιο το κάρφωναν ή το έδεναν στην άκρη ενός δόρατος το

οποίο κρατούσαν ψηλά, πάνω από τα κάρβουνα, για να μην καεί. Το κόκκινο αυγό έχει και αυτό τη δική του σημασία. Όπως κάτω από το σκληρό τσόφλι του αυγού βρίσκεται η νεκρή, φαινομενικά, ουσία του (λεύκωμα και κρόκος), έτσι και κάτω από την ταφόπετρα της σπηλιάς βρισκόταν ο φαινομενικά κοιμώμενος Ιησούς. Αυτή την πέτρα όμως διέρρηξε ο Ιησούς, όπως η καινούργια ζωή σπάει το τσόφλι του αυγού. Το αυγό αποτελεί έτσι σύμβολο της Ανάστασης όλου του κόσμου. Το άγιο Φως που εμφανίζεται θαυματουργικά στον τάφο του Χριστού «προτυπώνεται» από το ιερόν πυρ που ξεπηδούσε στους Δελφούς από το χάσμα και τον τάφο του θεού. Αυτή η φωτιά διέθετε δύναμη καθαριτή. Θυμίζει επίσης το ιερόν πυρ που μετέφεραν μαζί τους οι Έλληνες άποικοι όταν ξενιτεύονταν στη Μικρασία και την Ιωνία, προκειμένου να αισθάνονται τον μυστικό αλλά αδιάσπαστο δεσμό τους με τη μητέρα Πόλη, με τη μητρόπολη πατρίδα. Το κάπνισμα του σπιτιού με φλόγα εξασφαλίζε ήδη στην αρχαία Ελλάδα καλούς οιωνούς για την επομένη χρονιά. Έτσι λοιπόν ο σημερινός Έλληνας κάνει αυτό που έκαναν χιλιάδες χρόνια πριν οι προγονοί του, κρατώντας όλα τα έθιμα του εξαγνισμένα και καθαρμένα από το φως της Ορθοδοξίας, η οποία προσλαμβάνει και μεταμορφώνει μοναδικά τα πάντα. ◎

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ '21

Ηπροβολή του τηλεοπτικού ντοκιμαντέρ για το 1821 έδωσε αφορμή για πολλές συζητήσεις και σε κάποιους την ευκαιρία να επαναφέρουν παλιότερες αρνητικές τοποθετήσεις ως προς το ρόλο της επίσημης Εκκλησίας κατά την Επανάσταση, ότι δηλαδή ο ρόλος της ήταν ασήμαντος ή ότι δεν ήθελε την Επανάσταση εξαρχής. Επικαλούνται μάλιστα ως αιχμή του δόρατος την αποκήρυξη-αφορισμό της από τον πατριάρχη Γρηγόριο Ε'.

Ως προς αυτές τις ενστάσεις και αιτιάσεις είναι αλήθεια ότι η Επανάσταση αποφασίστηκε από τη Φιλική Εταιρεία και όχι από την Εκκλησία. Πώς θα μπορούσε άλλωστε να οργανώσει επανάσταση, αφού ο θεσμικός της ρόλος ήταν να τηρεί σε υποταγή τους υπόδουλους Έλληνες με προσωπική ευθύνη του πατριάρχη έναντι του σουλτάνου για πάσαν απείθεια; Ο πατριάρχης «ήταν αυτοκράτορας των Ελλήνων αιχμάλωτος στα χέρια του σουλτάνου» (Μέντελσον-Μπαρτόλδι) και «δέσμιος βασιλιάς δέσμιου λαού» (Prokes Osten). Είχε την ευθύνη για ολόκληρο τον υπόδουλο ελληνισμό, ήταν εξαρτημένος από το σουλτάνο και επιπλέον στο έλεος των σπαθιών των γενιτσάρων και των στρατιωτών τους. Διεξήχθη πράγματι ο ένοπλος αγώνας από το λαό με συμμετοχή και κληρικών, οι οποίοι εξάλλου μυούνταν και στην Εταιρεία. Είναι επίσης αλήθεια η επίσημη αποκήρυξη-αφορισμός της Επανάστασης από τον Γρηγόριο Ε'. Όμως τα δεδομένα αυτά θεμελιώνουν πραγματική αντίθεση της Εκκλησίας προς την Επανάσταση του 1821; Μια τέτοια γνώμη διατυπώνεται συλλογιστικά, αλλά δεν τεκμηριώνεται ιστορικά, γι' αυτό και είναι επιπόλαιη. Τότε μόνο κατανοούμε και ερμηνεύουμε τις πράξεις ενός ιστορικού προσώπου, όταν ξεκαθαρίζουμε το σκοπό, τα κίνητρά του, τα αποτελέσματα των πράξεών του, καθώς και τις προσωπικές και γενικές συνθήκες υπό τις οποίες αυτός ενήργησε. Η πράξη του πατριάρχη εξέφραζε την αναγκαιότητα της χρονικής εκείνης συγκυρίας, αλλά σε καμία περίπτωση το φρόνημά του. Με την ευθυκρισία του, με τη συναίσθηση της ευθύνης και του καθήκοντος που τον χαρακτήριζε, με την αυτοθυσία του, έσωσε τότε το γένος των Ελλήνων από ολοκληρωτικό αφανισμό. Καθ' όμοιο τρόπο ενήργησε την ίδια εποχή και ο Καποδίστριας αποκηρύσσοντας την Επανάσταση και σώζοντάς την παράλληλα (Συνέδριο Λάιμπαχ, αποκήρυξη Αλ. Υψηλάντη), χωρίς η ενέργειά του αυτή να σημαίνει αντίθεση στην Επανάσταση.

Κλείνοντας το θέμα και σε επίρρωση των ανωτέρω παραθέτουμε απόσπασμα από την IEE, τ. IB, σελ. 33-36: «Επικρίθηκε ο πατριάρχης και επικρίνεται ακόμη, επειδή έστερξε στον αφορισμό και έστειλε τις νομοθετικές εγκυκλίους. Οι επικριτές όμως δεν αναλογίζονται τι θα πάθαινε το Έθνος αν ο πατριάρχης τηρούσε αρνητική στάση απέναντι στις αξιώσεις του σουλτάνου... Αν δε γινόταν ο αφορισμός, ήταν σχεδόν βέβαιο ότι θα εξοντώνονταν χιλιά-

Ο πατριάρχης Γρηγόριος Ε'

Ο Αθανάσιος Διάκος καλεί το λαό στον αγώνα.

δες ορθοδόξων χριστιανών. Αν γινόταν, ήταν απλώς πιθανό να επέλθει αποθάρρυνση για την Επανάσταση αλλά σε πολύ περιορισμένο βαθμό».

Δε συνέβη ούτε το ένα ούτε το άλλο. Η συνείδηση του Έθνους έχει δικαιώσει τον πατριάρχη Γρηγόριο Ε'! ☩

Γεώργιος Κορκότζηλας

ΤΑ ΝΕΑ ΜΑΣ

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΛΙΤΑΣ

Ο φιλόξενος ναός του Αγίου Ελευθερίου

Ο Μητροπολίτης Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου κ. Προκόπιος και ο Επίσκοπος Μαραθώνος κ. Μελίτων

Από το πρωί φάνηκε πως η ημέρα αυτή, 19 Φεβρουαρίου 2011, θα ήταν διαφορετική και γεμάτη εκπλήξεις. Διαφορετικός ο καιρός, σε σύγκριση με τις προηγούμενες χρονιές. Κρύο έκανε, δεν είχε όμως βροχές και χιόνια. Διαφορετική και η διάθεση. Από νωρίς μια δίψα ολόφλογη άρχισε να μας συνεπαίρνει γι' αυτά που επρόκειτο να συμβούν.

Μέσα στην εκκλησία πολλές εκπλήξεις: κατ' αρχάς η παρουσία δύο μουσικών χορών, αποτελούμενων από νέους ιεροψάλτες, μέλη της χορωδίας Αγγελόπουλου, που έψαλλαν πολύ καλά, «μετά μέλους και κατανύξεως», όπως λέμε, και βοήθησαν στη μυσταγωγική μεταρσίωσή μας. Εμείς, βέβαια, έχουμε συνηθίσει να ακούμε τους δικούς μας άριστους ιεροψάλτες, απόφοιτους της Σχολής μας. Την επόμενη φορά ελπίζουμε ότι θα επανέλθει η κρατούσα τάξις.

Σημαντικότερη, όμως, έκπληξη ήταν η πολυπόθητη παρουσία του Σεβασμιωτάτου Φιλίππων, Νεαπόλεως και Θάσου κ. Προκόπιου, έπειτα από χρόνια, ο οποίος προέστη στην Αρχιερατική Θεία Λειτουργία, συνεπικουρούμενος από τον Θεοφιλέστατο Επίσκοπο Μαραθώνος κ. Μελίτωνα. Παρόντες ήσαν οι Σεβασμιώτατοί Ύδρας, Σπετών και Αιγίνης κ. Εφραίμ, και Θηβών και Λεβαδείας κ. Γεώργιος, για πρώτη φορά μετά τη χειροτονία του. Όλοι τους φοίτησαν στη Σχολή μας! Παρώντες και ο π. Γεώργιος Μπλάθρας, πρωτοσύγκελλος της Ιεράς Μητροπόλεως Σπάρτης, που ιερούργησε επίσης, καθώς και πλήθος άλλων ιερέων, απόφοιτων της Σχολής μας. Παρέστησαν επίσης ο φίλος της Ένωσής μας Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ευάγγελος Θεοδώρου και ο Καθηγητής Μουσικής της Θεολογικής Σχολής του ίδιου Πανεπιστημίου κ. Αθανάσιος Βουρλής.

Η ακολουθία κατανυκτική, ένα ψυχικό αναβάπτισμα για όλους εμάς μέσα σε μια ατμόσφαιρα συγκινητικής οι-

κειότητας. Όλα μύριζαν κερί και λιβάνι. Το πνεύμα σκιρτούσε κι η ψυχική μας ανάταση βρισκόταν σ' ένα υποβλητικό σύμπλεγμα με την έκσταση της σκέψης. Για μας συντελούνταν εκείνες τις ώρες μια ευτυχής και άκρως επιτυχημένη αδελφική εκδήλωση, που ο Πανάγαθος Θεός θέλησε να μας προσφέρει κι εμείς να την απολαύσουμε. Όλοι βρισκόμασταν σε μια διαρκή φόρτιση. Στην ομιλία του ο Σεβασμιώτατος Φιλίππων κ. Προκόπιος δεν έκρυψε τη συγκίνησή του, τονίζοντας ιδιαίτερα τους δεσμούς που συνδέουν όλους εμάς που φοιτήσαμε στην ιστορική Σχολή της Κορίνθου...

Περισσότερη συγκίνηση στο μνημόσυνο που ακολούθησε, όπου έλαβαν μέρος και οι Μητροπολίτες Ύδρας, Σπετών και Αιγίνης κ. Εφραίμ, και Θηβών και Λεβαδείας κ. Γεώργιος. Μνημονεύτηκαν τα ονόματα του ιδρυτού της Σχολής Αρχιεπισκόπου Δαμασκηνού, των μακαριστών αρχιερέων που διετέλεσαν Μητροπολίτες Κορίνθου και Πρόεδροι της Εφορίας της Σχολής, των αειμνήστων καθηγητών μας, καθώς και των αποφοίτων και φοιτησάντων στη Σχολή κληρικών και λαϊκών. Ευλογημένη ας είναι η μνήμη τους κι ευλαβικό μνημόσυνο των αγίων τους ψυχών αυτή η θυμητική αναδρομή στις μορφές τους.

Μετά το πέρας της Ιερής Ακολουθίας κατεβήκαμε στη φιλόξενη αίθουσα εκδηλώσεων του ναού, όπου η Ένωση δεξιώθηκε τους παρισταμένους. Μίλησαν οι Σεβασμιώται Αρχιερείς, οι καθηγητές κ. Θεοδώρου και Βουρλής, καθώς και άλλοι απόφοιτοι της Σχολής. Ακολούθησε η κοπή της πίτας και η τελετή έκλεισε με τη διανομή βιβλίων των εκδόσεων του Προέδρου μας κ. Αθανάσιου Ψυχογιού σε όλους τους παρισταμένους.

Ευχαριστούμε τον Θεό που μας αξίωσε άλλη μια φορά να συναντηθούμε και να συνεορτάσουμε με τους συμμαθητές και τους φίλους των παιδικών μας χρόνων· που μας

Κατά τη διάρκεια του μνημοσύνου

Ο Μητροπολίτης Θηβών και Λεβαδείας ευλογεί την πίτα της Ένωσης.

έδωσε ξανά την ευκαιρία να γυρίσουμε νοερά σ' εκείνο το ακροθαλάσσι της κυματόδαρτης Εφύρας, «παρά θίν' αλός», όπου ζήσαμε τα καλύτερά μας χρόνια. Εκεί που οργανώσαμε τον αγύμναστο και ασύνταχτο στοχασμό μας σε νηφάλιο λόγο. Εκεί που καλλιεργήσαμε το σπόρο της διδασκαλίας του Χριστού και τον στερεώσαμε ακλόνητο και με ρίζες αχρόταγες στην ψυχή μας.

Εκεί, στη μικρή γωνιά, όπου ποτίστηκαν οι καρδιές μας με θείο ύδωρ ζωής, στο μικρό εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής της Σαμαρείτιδας.

Εκεί που λουστήκαμε στα ρείθρα της μετάνοιας και γευτήκαμε τις ουράνιες δωρεές της συγχωρούσης χάριτος του Θεού.

Εκεί που φωτίστηκε ο νους μας και κατανόησε τα μυστήρια του Θείου Μεγαλείου.

Εκεί που μάθαμε τι θα πει αγάπη, καλοσύνη, ηθικές αξίες, και πορευτήκαμε μ' αυτές.

Εκεί που πήραμε τα όπλα και μάθαμε να αντεπεξερχόμαστε στα σύγχρονα σημεία των καιρών, την ηθική ερήμωση, το χάος και την αποσύνθεση.

Θέλουμε για άλλη μια φορά να ευχαριστήσουμε θερμά όλους τους ιερείς του ναού του Αγίου Ελευθερίου για τη συγκινητική φιλοξενία τους. Τόσα χρόνια μάς έχουν κάνει να νιώθουμε αδελφοί και φίλοι.

Μιχάλης Π. Καλλαράς

ΟΙ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

Μετά την κοπή της πίτας, ακολούθησε η διεξαγωγή αρχαιρεσιών για την ανάδειξη του νέου Δ.Σ. της Ένωσης. Ορίστηκε Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης ο **Σπ. Παραμυθιώτης**, τ. Σύμβουλος Επικρατείας, και η Εφορευτική Επιτροπή. Ακολούθησε η λογοδοσία του απερχόμενου Δ.Σ. και η έγκριση του Ισολογισμού του 2010. Στη συνέχεια διεξήχθη η ψηφοφορία με τάξη και ευπρέπεια, καταμετρήθηκαν οι σταυροί, εκδόθηκε το αποτέλεσμα και όλοι φύγαμε για την ταβέρνα να συνεστιαστούμε.

Η ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ ΝΕΟΥ Δ.Σ.

Μετά τις αρχαιρεσίες της 19ης Φεβρουαρίου, όταν συναντηθήκαμε για να συγκροτηθούμε σε σώμα, προτάθηκε ομόφωνα ως Πρόεδρος ο μέχρι σήμερα Πρόεδρος της Ένωσης μας κ. Αθανάσιος Ψυχογιός, έπειτα από τις τρεις πολύ επιτυχημένες θητείες του κατά τις οποίες η υλική και η θητική προσφορά του υπήρξαν πολύ σημαντικές. Αντιμετωπίσαμε όμως την επίμονη άρνησή του να αναλάβει για ακόμα μια φορά την Προεδρία του Συλλόγου μας, επικαλούμενος την ανάγκη για ανανέωση της ηγεσίας της Ένωσης. Η επιμονή όμως όλων τον έπεισε τελικά να αναλάβει.

ΤΟ ΝΕΟ Δ.Σ.

Πρόεδρος: Αθανάσιος Ψυχογιός

Α' Αντιπρόεδρος: Γεώργιος Κορκότζηλας

Β' Αντιπρόεδρος: Μιχάλης Καλλαράς

Γεν. Γραμματέας: Μιχάλης Μαρινός

Αναπλ. Γεν. Γραμματέας: Γεώργιος Δημόπουλος

Ταμίας: Αντώνης Δαραδήμος

Μέλη: Φώτης Γόγολας, Γιώργος Γιαννακόπουλος, Δημ. Ανδρικόπουλος

Αναπληρωματικά μέλη: Γιάννης Σούλης και Παντελής Τσάγκαρης

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Μπάκας Γρηγόριος

Πισιμίσης Θεόδωρος

Σταυρόπουλος Κωνσταντίνος

ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Το νέο Δ.Σ. συζήτησε πρόσκληση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας για επίσκεψη μελών της Ένωσης μας στη Λειβαδιά και την έκανε ομόφωνα δεκτή. Για το χρόνο και τις προϋποθέσεις της επίσκεψης τα μέλη θα ενημερωθούν εγκαίρως.

• Έπειτα από αίτημα πολλών, αποφασίστηκε να μη δημοσιεύονται τα ποσά των συνδρομών των μελών της Ένωσης (διότι αποτελούν προσωπικά δεδομένα), αλλά μόνο τα ονόματα των συνδρομητών. Θα ταχυδρομούνται, βέβαια, οι αποδείξεις στον καθένα ξεχωριστά, όπου και θα σημειώνεται το ποσό της συνδρομής.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΥΜΝΩΔΙΑ

Δημ. Παναγιωτόπουλον-Κούρου (Β' Τόμος)

Επειδή υπάρχουν ακόμα στα γραφεία μας μερικά αντίτυπα του βιβλίου του σεβαστού μας καθηγητή, παρακαλούνται όσοι επιθυμούν αντίτυπα να μας ειδοποιήσουν και θα μεριμνήσουμε για την αποστολή τους (τηλ. κ. Μιχ. Μαρινό, 6944581583).

ΜΙΑ ΚΑΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΓΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Επειδή κάποιοι κατά καιρούς έχουν εκφράσει την επιθυμία και μας έχουν κάνει την πρόταση να διερευνήσουμε πόσο θα κόστιζε η ανατύπωση του Λευκώματος της Ένωσής μας για την Εκκλησιαστική Σχολή Κορίνθου, σας κοινοποιούμε την πλέον συμφέρουσα προσφορά:

ΛΕΥΚΩΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

ΣΧΗΜΑ: 21x28,5

ΣΕΛΙΔΕΣ: 480

4/ΧΡΩΜΕΣ+Α/Μ

ΧΑΡΤΙ: 115 GR. ΒΕΛΒΕΤ

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: 4/ΧΡΩΜΙΑ Α' ΟΨΗ

ΧΑΡΤΙ: 300 GR.

ΠΛΑΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ: Α' ΟΨΗ

ΔΕΣΙΜΟ: ΚΟΛΛΗΤΟ ΜΕ ΚΡΥΦΗ ΣΥΡΡΑΦΗ ΚΑΡΦΙΤΣΑ

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ: ΣΚΑΝΑΡΙΣΜΑ

ΑΠΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ

ΤΕΜΑΧΙΑ 30: 985€, ΤΕΜΑΧΙΑ 50: 1.285€

Όπως καταλαβαίνετε, εάν εκδοθούν 30 αντίτυπα, το κόστος θα είναι περίπου 33 ευρώ για το καθένα και αν εκδοθούν 50, το κόστος θα είναι περίπου 26 ευρώ. Παρακαλούμε πολύ, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, όσοι θέλουν να μας δηλώσουν πόσα αντίτυπα επιθυμούν να λάβουν (στον κ. Μιχ. Μαρινό, τηλ. 6944581583) και, όταν συμπληρωθεί ο αριθμός, θα ξεκινήσουμε τη διαδιακασία εκτύπωσης. Η αποστολή θα γίνει ταχυδρομικά. ◎

ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΜΕΓΑΛΗ ΤΡΙΤΗ

Ακολουθία κατανυκτική, συγκινητική, παραστατική, μεστή νοημάτων! Δύο πρόσωπα πρωταγωνιστούν: ο Ιούδας ο μαθητής και η αμαρτωλή γυναίκα. Με την αντιθετική δομή, με το πλήθος των χαρακτηριστικών επιθέτων, με την ψυχογραφική παρουσίαση, οι ιεροί υμνωδοί σκιαγραφούν την προσωπικότητά τους και δίνουν χειροπιαστό αποτέλεσμα. Ο ένας άπληστος, φιλάργυρος, φθονερός, κακός, ανειλικρινής, δόλιος, αχάριστος. Η άλλη ταπεινή, ειλικρινής, πιστή, έχει συναίσθηση της κατάστασής της, ζητάει τη συγχώρηση. Και οι δύο τους αγαπούν: εκείνος το χρήμα! Σκέπτεται δήθεν τους πτωχούς από αγάπη και προδίδει τον Κύριο για τριάντα αργύρια κι εκείνη από αγάπη αγοράζει πολύτιμο μύρο και αλείφει τα πόδια Εκείνου από ευγνωμοσύνη. Του ενός η αγάπη κάλπικη, ψεύτικη, υποκριτική, της άλ-

λης αληθινή, ειλικρινής. Το αποτέλεσμα: εκείνος κρεμάστηκε. Ενώ συναισθάνθηκε το σφάλμα του και πέταξε τα αργύρια, δε βρήκε τη δύναμη να επιστρέψει στον Κύριο και να ζητήσει τη συγχώρηση ως άλλος άσωτος νιός. Η άλλη πήρε τη μεγάλη απόφαση: έπεσε στα πόδια του Κυρίου, ζήτησε συγχώρηση και κέρδισε τη σωτηρία. Πράγματι, «δεινόν η ραθυμία, μεγάλη η μετάνοια». Αρκεί να πάρουμε την απόφαση.

ΜΕΓΑΛΗ ΠΕΜΠΤΗ

«Δόξα τη μακροθυμία σου, Κύριε...» Τη Μ. Πέμπτη οι ιεροί Ευαγγελιστές μάς αφηγούνται με απλότητα, ακριβεία και παραστατικότητα τα γεγονότα του Θείου Πάθους. Στο τέλος κάθε ευαγγελικού αναγνώσματος ο ψάλτης εκ μέρους όλων των πιστών εκφράζει με πέντε λέξεις συναισθήματα δοξολογίας στη μακροθυμία του Κύ-

ρίου. Οποίο βαθυστόχαστο νόημα περιέχει η σύντομη αυτή εκφώνηση! Μας παρακινεί να στοχαστούμε τι θα πει μακροθυμία. Τα συνθετικά της λέξης (μακρός+θυμός) δείχνουν άνθρωπο με μεγάλη καρδιά, που ανέχεται και υπομένει τα λάθη και τις αδυναμίες των άλλων, που δεν κρατάει κακία, που εύκολα συγχωρεί, που δείχνει υπομονή. Ο Κύριος μακροθύμησε την ώρα του πάθους, μας έδωσε μάθημα αγάπης, ανεξικακίας, συγχωρητικότητας, υπομονής και εγκαρτέρησης. Είπε: «πάτερ, άφες αυτοίς...» (Λουκ. 23, 34). Και μακροθυμεί καθημερινά, κάθε φορά που εμείς Τον πληγώνουμε με τα λόγια και τη συμπεριφορά μας, με τις πράξεις και τις παραλείψεις μας. Ας αναρωθούμε: απέναντι στους συνανθρώπους μας είμαστε μακρόθυμοι; Αν αυτό δε συμβαίνει, τότε έχουμε αποξενωθεί από το πνεύμα του Σταυρού και της Αγάπης. Ας παρακαλέσουμε τον Κύ-

ριο να μας δίνει πίστη, αγάπη, υπομονή, ταπείνωση, μακροθυμία, ανεξικακία, για να μπορούμε να ελπίζουμε στην Ανάσταση και την αιώνια ζωή.

Η ΑΝΑΣΤΑΣΗ

«Ει Χριστός ουκ εγήγερται, κενόν ἄρα το κήρυγμα ημῶν, ματαία η πίστις ημῶν» (Α' Κορ. 15, 17). Όλο το οικοδόμημα του Χριστιανισμού στηρίζεται στο γεγονός της Αναστάσεως. Αν ο Χριστός δεν αναστήθηκε, όλα καταρρέουν. Άλλα ΑΝΕΣΤΗ ΧΡΙΣΤΟΣ! Που σημαίνει

ότι είναι Κύριος της ζωής και του θανάτου, ἄρα Θεός. Πρόκειται για υπερφυσικό γεγονός, αλλά γεγονός. Το βεβαίωσαν οι μαθητές Του, που έδωσαν τη ζωή τους δι' «α ακηκόασι και εθεάσαντο και αι χείρες αυτών εψηλάφησαν» (Α' Ιωάν. 1, 1-3). Δεν το έμαθαν από άλλους, δεν το έβγαλαν από το μυαλό τους, αλλά οι ίδιοι ήσαν αυτήκοοι και αυτόπτες μάρτυρες της Αναστάσεως. Ούτε μας είπαν ψέματα, αφού δεν είχαν κανένα λόγο, κανένα όφελος και καμία φιλοδοξία. Μας

είπαν την αλήθεια και για αυτή την αλήθεια έγιναν δάσκαλοι της οικουμένης «ότε ἐλαβον δύναμιν εξ ύψους» (Λουκ. 24', 49). Η πίστη, λοιπόν, στην Ανάσταση του Χριστού είναι και πίστη στη δική μας, την προσωπική του καθενός μας Ανάσταση. Δεν αναστήθηκε ο Κύριος για τον εαυτό Του αλλά για τον καθέναν από μας. ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ! ☩

Γεώργιος Κορκότζηλας

Ήσουν κι εσύ εκεί...

Του Γιάννη Σούλη, συντ. εκπαιδευτικού

Σε θυμάμαι να βρίσκεσαι ανάμεσά μας. Κάποια κίνητρα σε ώθησαν να ανήκεις στη μεγάλη ομάδα των ιεροσπουνδαστών της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου (Ε.Σ.Κ.). Θυμάσαι το κτίριο της Σχολής, τον περιβάλλοντα χώρο,

το ναό της Αγίας Φωτεινής, προστάτιδας της Σχολής μας, το ιδιαίτερο λειτουργικό κλίμα της Σχολής, την πνευματική κυψέλη των εφηβικών μας αναζητήσεων...;

Η μνήμη αγκαλιάζει άθελά της, και χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια, το τεράστιο σε όγκο κτίριο με τους δαιδαλώδεις διαδρόμους και τις γεμάτες αίθουσες – για θυμήσου πώς μπερδευόσουν στην αρχή ώσπου να εντοπίσεις τους επιζητούμενους, κάθε φορά, χώρους. Η νοερή περιπλάνησή σου σε οδηγεί στους χώρους της εισόδου με το ηλιακό ρολόγι, του προαυλίου της Σχολής, της βιβλιοθήκης, της ψυχαγωγίας, του κοινού συσσιτίου, των θαλάμων, των αιθουσών διδασκαλίας, του τυπογραφείου.

Θυμάσαι τη θέση της Σχολής δίπλα στην πολυκύμαντη θάλασσα, όπου το μάτι αναζητούσε, στο βάθος του θαλάσσιου ορίζοντα, την «ιδανική» για σένα πλεύση ζωής, το πλήθος των ιεροσπουνδαστών που έδινε ζωή και νόημα στον περιβάλλοντα χώρο προσπαθώντας να βρει τα κατάλληλα στηρίγματα και τον ουράνιο προσανατολισμό του για να υπηρετήσει μελλοντικά με ευλάβεια το Θείο Θυσιαστήριο; Θυμάσαι...;

Η ομαδική ζωή υποστήριζε και ενίσχυε το σκοπό για τον οποίο βρισκόσουν εκεί, μπορεί κάποιες φορές και να σε προβλημάτιζε... Η ομαδική συνύπαρξη σου θύμιζε τη μοναδικότητα του Προσώπου σου, το οποίο όφειλε να διαφοροποιηθεί και να αναδείξει τα στοιχεία εκείνα που θα ήταν συμβατά με τα ιδιοφυή εγγενή στοιχεία που ο Θεός εμφύσησε μέσα σου, το συνεργατικό πνεύμα σε ευνοούσε να επικοινωνήσεις, να στοχαστείς, να παίξεις, να γελάσεις και ποιος δε θα θελε ένα τέτοιο παραγωγικό και δημιουργικό περιβάλλον;

Παρ' όλα αυτά, απομονωνόσουν και σκεπτόσουν το

Εν αναμονή... του ελικοπτέρου για την απόδραση!

Για να θυμόμαστε το εστιατόριο της Σχολής

χωριό που σε συνέδεε με τις καταβολές σου, τον προορισμό σου που σε εξακόντιζε στο απροσδιόριστο μέλλον. Θυμάσαι την «ονειρική μνήμη» σου να ταξιδεύει και να ακολουθεί περίπλοκες διαδρομές για την ανάδειξη του πιο «σημαντικού» για σένα στόχου, τις επανερχόμενες αμφιβολίες που σου δημιουργούσαν ασάφεια και κλονισμό για έναν καλύτερο επαναπροσδιορισμό των στόχων σου και ευθυγράμμιση της πνευματικής σου πορείας. Μέσα από την επίγνωση των αδυναμιών και των δυνατοτήτων σου που επακολουθούσε, εξυφαίνετο το ιδιωτικό νόημα του ονείρου, το προσχέδιο του προσωπικού μέλλοντος – εκεί που εδρεύουν σήμερα οι αναμνήσεις του παρελθόντος.

Σε θυμάμαι που πρόβαλλες τις αντιρρήσεις σου, τους ενδοιασμούς σου, υποστήριζες τις απόψεις σου: πρόθυμος να διαχειριστείς τις προσωπικές σου δυσκολίες. Οι αμφιβολίες ήταν αρκετά επίμονες, αλλά τακτοποιούνταν σιγά σιγά από το υποστηρικτικό περιβάλλον της Σχολής. Διαρκώς αναζητούσες ερείσματα για να παγιωθεί η πίστη στον εαυτό σου, στους συμμαθητές σου, στην κοινωνία του Αγίου Πνεύματος.

Τότε, τα πάθη –το θυμάσαι– καταλάγιαζαν και κέρδιζες μικρό μέρος της επιδιωκόμενης ωριμότητας μέσα από τη διαμόρφωση της προσωπικής σου θρησκευτικής ταυτότητας.

Όμως μάθαινες, απροσδόκητα, ν' αφήνεις περιθώρια για διευθέτηση στις κρίσεις της εφηβικής σου αμφιθυμίας επιζητώντας την αυτονομία σου, ενώ ήσουν άμεσα εξαρτημένος από τον παλαιό εαυτό σου, να επιζητείς, μέσα από αγωνιώδη προσπάθεια, τη συνάντηση με τον Εαυτό σου – τον πραγματικό και ιδανικό Εαυτό σου. Θυμάσαι... τα καλέσματα πολλά για διατήρηση του παλαιού εαυτού σου, αλλά και για πρόταση αλλαγής του Εαυτού που θα επιδιώξει, μέσα από το Νέο, την Καινή ζωή, μια βίωση του αυθεντικού ορθόδοξου ήθους – αν και εξαιρετικά επώδυνη στο φόβο ακύρωσης του παλαιού εαυτού.

Κι εσύ προσπαθούσες απεγνωσμένα ν' ακούσεις τη φωνή του Εαυτού σου που ίσως να έπαιρνε τη μορφή ενός αβάσταχτου άγχους: τότε είναι που ένιωθες την ανάγκη να ασχοληθείς με τον εαυτό σου. Δε σε φόβιζε η αναμονή αυτή, γιατί στήριζες τις ελπίδες σου σε Εκείνον, «έπι τῷ Κυρίῳ ἥλπισεν ἡ καρδία σου» (Ψαλμ. 27, 7). Η ευφορία της ψυχής σου ήταν έκδηλη, η παρουσία του Θείου σε είχε επισκιάσει. Ποιος μπορούσε να συμμεριστεί τις σκέψεις και τα συναισθήματά σου, ώστε να είναι πράγματι χρήσιμος στη δεδομένη στιγμή; Για θυμήσου... Η καρδιά σκιρτούσε από αγαλλίαση, έστηνε το δικό της πανηγύρι χαράς, ως επιβράβευση του επίπονου μόχθου προσωπικής αναζήτησης. Η προσωπική σου *Iστορία Ζωής* άρχιζε την εγγραφή της στην ψυχή σου...

Η εγρήγορση αυτή του πνεύματος σε προετοίμαζε για την εδραίωση των αρετών σου, αυτών που θα σε έφερναν πιο κοντά στον πνευματικό προορισμό σου. Η μαθητεία στο πνευματικό περιβάλλον της Σχολής, με τη στήριξη της Εκκλησιαστικής Γραμματείας και της δέουσας πνευματικής προετοιμασίας για την υπηρέτηση του Θείου Θυσιαστηρίου, υποσχόταν την εγγύηση της επιτυχίας.

Δεν αναγνωρίζεις ότι σήμερα μεταφέρεις το ωφέλιμο φορτίο της συγκεκριμένης εκκλησιαστικής βιωματικής εμπειρίας μέσα σου; Η τωρινή ζωή σου δεν ομορφαίνει από τη συνάντηση και την κοινωνία με εκείνο το παρελθόν στο οποίο έχεις επενδύσει προσωπικά οράματα και βιώματα; Δεν ήταν έμπνευση και αρχή για ενεργό δράση το παιδαγωγικό ήθος των εμπνευσμένων διδασκάλων μας; Δεν είναι η αξιοποίηση της προσωπικής σου εμπειρίας και της πολιτιστικής ιστορίας σου κοινωνικό αγαθό και εμπειρική μάθηση για τους άλλους, και αρχή νοηματοδότησης για τη δική τους ζωή; Οι αναζητήσεις μιας πνευματικής ζωής, ανεξάρτητα εάν υπηρετείς στις τάξεις του Ιερού Κλήρου ή όχι, δεν προσδίδουν θετικό νόημα και αξία στην τωρινή σου ζωή; Δεν ήταν σημαντική η εμπειρία της Σχολής, ως όχημα προσωπικής ενδοσκόπησης και αυτοκατευθυνό-

μενης μάθησης, στη δική σου προσωπική εξέλιξη; Δραπετεύοντας από το εφηβικό σου παρελθόν, διαπιστώνεις... ότι **ήσουν κι εσύ εκεί**, με τις μνήμες του παρελθόντος να αναβιώνουν στο παρόν, ενώ η ύπαρξή σου κινείται στο παρόν και το μέλλον ή σε ένα παρόν που μετέχει και στο παρελθόν και το μέλλον...

Ο δικός σου χρόνος ήταν και δικός μου χρόνος, κάποιες εμπειρίες σου ήταν και δικές μου εμπειρίες, η θέαση του κόσμου ήταν παρόμοια σ' εσένα και σ' εμένα. Η κοινότητα του χρόνου υπαρκτή, η εμπειρία μοιρασμένη... Η πρόκληση για αφήγηση σημαντικών συμβάντων αναπόφευκτη και αναγκαία...! ☺

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ...

Ομιλούν οι μακαριστοί: Μητροπολίτης Γόρτυνος
και Μεγαλουπόλεως κυρός Θεόφιλος και Πέτρος Ξενικάκης.

Του Φώτη Παπαγεωργίου, Θεολόγου

Οκαλός συμμαθητής Φώτης Γόγολας με παρότρυνε κάτι να γράψω για το εκλεκτό από κάθε πλευρά περιοδικό μας. Γύρισα τη σκέψη μου πίσω στο χρόνο, σε πρόσωπα ιερά για όλους εμάς και από ετών «εν χώρᾳ ζώντων». Κατέφυγα στις προγενέστερες πνευματικές μας συνάξεις. Αφούγκραστηκα τη φωνή τους, το πλεόνασμα της αγάπης τους, τις σοφές τους παρακαταθήκες. Χάρηκα την κοπιώδη απομαγνητοφωνηση ευλογημένων φωνών.

Πρόεδρος: Σπυρ. Δέδες

Συντονιστής εργασιών της συνάξεως, ΦΩΤΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: Σεβασμώτατε, σεβαστοί μας διδάσκαλοι, διευθυντά μας, κ. Ξενικάκη. Έτοι όπως σας βλέπουμε, έρχεται στην καρδιά και στο μυαλό μας ο αγιογραφικός λόγος «Ιδού εγώ και τα παιδία α μοι έδωκεν ο Θεός». Τα παιδιά σας, λοιπόν, θέλουν να σας ξανακούσουν και να απενθύνετε χαιρετισμόν εκ μέρους και των παρισταμένων συναδέλφων σας.

ΠΕΤΡΟΣ ΞΕΝΙΚΑΚΗΣ: Φίλοι μου, πάντα όταν σας βλέπω στη συγκέντρωση αυτή, ομολογώ ότι καταλαμβάνομαι από χαρά μεγάλη, τόσο μεγάλη, που ό, τι λείπει από τη ζωή μου, αισθάνομαι να πληρούται με την παρουσία σας και με την πρόοδο που δείχνετε σ' όλη σας τη ζωή. Σας το είπα κι άλλοτε: υπήρξα κι εγώ μαθητής στην παλαιά Ιερατική Σχολή Κρήτης, στα Χανιά. Οι συνθήκες υπό τις οποίες

ζούσαμε τότε δεν ήταν τόσο καλές. Υπήρχε και ένα πνεύμα αυστηρότητος. Αν υπέπιπτε σε οποιοδήποτε παράπτωμα ένας μαθητής, η τιμωρία του ήταν να ξηροφαγήσει το μεσημέρι, δηλαδή στο πιάτο του έβαζαν πέντε ελιές και ψωμί, ενώ οι άλλοι συμμαθητές του έτρωγαν το φαγητό της ημέρας.

Τέλειωσα τη Σχολή και για να πάω στο Πανεπιστήμιο, αντί φροντιστηρίου έκανα 60 ημερομίσθια σε δημόσια έργα που έφτιαχναν δρόμους. Τα κατάφερα όμως, τέλειωσα, υπηρέτησα στην εκκλησιαστική εκπαίδευση, με βοήθησε ο Θεός να πάρω και υποτροφία να πάω στο εξωτερικό, έφθασα όπου μπορούσα να φθάσω και σε όλη μου τη ζωή, τώρα που κάνω έναν απολογισμό, αναλογίζομαι μήπως πάντα με στήριζε το χέρι του Θεού, σε όλες τις περιστάσεις, και παρ' όλα αυτά κάτι μου λείπει απ' τη ζωή. Τι είναι αυτό το κάτι θα το πω σήμερα που είναι και οι νεαροί μαθηταί του Εκκλησιαστικού Λυκείου Κορίνθου.

Όταν πας στην Εκκλησιαστική Σχολή ή στο Εκκλησιαστικό Λύκειο, κάτι ζητάει από σένα ο Θεός. Σου ζητάει να του δανείσεις τη γλώσσα σου, για να μεταδώσει τη γλώσσα Του στους ανθρώπους. Σου ζητάει να του δανείσεις τα πόδια σου, για να επισκεφθείς ασθενείς, πτωχούς και αδυνάτους. Σου ζητάει να του δανείσεις το χέρι σου, για να ευλογήσεις τους ανθρώπους. Αν ξεφύγεις -για οποιονδήποτε λόγο- γιατί

δειλίασες στο μέγεθος του αξιώματος της Ιεροσύνης, γιατί νιώθεις τον εαυτό σου αδύνατο, καλά θα κάνεις, αλλά σε όλη σου τη ζωή θα νιώθεις ένα κενό. Θα θυμάσαι ότι ξέφυγες. Όσα κι αν προσέφερες, δε δάνεισες εκείνο που σου ζητούσε ο Θεός. Κι αυτό να το θυμάστε πάντα, φίλοι μου, τώρα που είσθε μαθητές. Ήδη παλιοί μαθηταί μου θα το θυμούνται και πολλές φορές θα έρχεται στο μυαλό των ότι όσα κι αν προσφέρομε, κάτι περισσότερο αξίζει να προσπαθήσουμε και πρέπει να προσφέρομε.

Πρέπει να προσφέρομε όλη την ύπαρξή μας, όλο το είναι μας στον Θεό. Πρέπει να πάψουμε να είμεθα εμείς, και να ταυτίσουμε τη βιολησή μας με τον Θεό, για να μπορούμε να κατανοήσουμε αυτό που λέει ο Απόστολος Παύλος: «Ζω δε ουκέτι εγώ, ζει δε εν εμοί ο Χριστός». Εύχομαι σε όλους να φτάσουν σ' αυτό το σημείο, να νιώθουν τον Χριστό μέσα των.

Φ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ: Ευχαριστούμε τον σεβαστό μας διδάσκαλο για όσα ακούσαμε, που ήταν ο καρπός της αγάπης του, η φωνή της ψυχής του. Νιώθω, σεβαστέ μας διδάσκαλε, ότι όλοι εμείς είχαμε ορθάνοιχτες τις πόρτες της ψυχής μας για να ξαναμπούν αυτά τα λόγια και να καρποφορήσουν. Και τώρα παρακαλούμε εσάς, Σεβασμώτατε, να ευλογήσετε την εόρτια σύναξή μας και να μας δώσετε τις αρχιερατικές ευχές σας.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΘΕΟΦΙΛΟΣ: Κάθε φορά που συναντώμεθα σ' αυτή την ευλογημένη ενιαύσια πρωτοχρονιάτικη σύναξη, με τη χαρούμενη ατμόσφαιρα που τη συνθέτουν σεβαστοί καθηγητές, σεβάσμιοι ιερείς, αγαπημένοι συμμαθητές, κυριαρχεί πάντα η ευχή για αγάπη και ειρήνη. Και πάντα προβληματίζεται ο σημερινός άνθρωπος γιατί να μη βασιλεύει η αγάπη και γιατί να μην κυριαρχεί η ειρήνη, για την οποία όλοι διψάμε. Όλοι θέλουμε να μας αγαπάνε. Παρά ταύτα, σε μια κρίσιμη στιγμή, κρατάμε κλειδωμένη την καρδιά μας. Μήπως πρέπει να διερωτηθούμε γιατί;

Η αγάπη και η ειρήνη την οποία όλοι επιθυμούμε, η ειρήνη την οποία όλοι διακηρύσσουν και υπόσχονται, αυτά τα δύο είναι δώρα θεϊκά. Σ' εσάς βέβαια να το πω, εις τους σεβαστούς καθηγητάς μου, εις τους συμμαθητάς μας οι οποίοι εκλήθησαν να διδάξουν την αγάπη και την ειρήνη; Άλλα η απορία αυτή έχει απάντηση και προβληματισμό. Μήπως δεν έχουμε σχέση με τον Θεό αληθινή και πραγματική; Γιατί αυτά τα δύο δώρα είναι, επαναλαμβάνω, δώρα θεϊκά. Έτσι και δεν έχουμε σχέση με τον Θεό, δεν μπορούμε να έχουμε ειρήνη με τον εαυτό μας και τους άλλους, δεν μπορούμε να έχουμε αγάπη. Ποθούμε αγάπη, διψάμε για ειρήνη, αλλά την αγάπη δεν μπορούμε να τη διαχειριστούμε παρά μόνο αν γίνουμε μαθηταί του Ιησού Χριστού πιστοί και αφοσιωμένοι. Σαν τη Σαμαρείτιδα εκείνη, την οποία εμάθαμε να τιμούμε, παρακολουθώντας τις ακολουθίες επί τόσα χρόνια στο ευλογημένο εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής στη Σχολή μας.

Και η ευχή η δική μου είναι να εξασφαλίσουμε, εάν δεν έχουμε, μια σχέση συνειδητή με τον Θεό. Δε θα πετύχουμε, όμως, αν είμαστε σίγουροι για τη δική μας σοφία, για τη δική μας δύναμη, για τα αγαθά μας. Δε θα στύψουμε τη γη για να βρούμε δύναμη και σοφία, παρά μόνο αν διαβάσουμε μέσα στην καρδιά μας, εάν διαπιστώσουμε τη μικρότητά μας και την πνευ-

Ο κ. Πέτρος Ξενικάκης, Θεολόγος, ομιλεί μετά την παραλαβή της τιμητικής πλακέτας.

Οι Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Ηλείας κ. Γερμανός, Γόρτυνος κ. Θεόφιλος και ο Καθηγητής κ. Καρυτσιώτης

ματική μας φτώχεια. Γιατί τι άλλο μαρτυράει το φαινόμενο του σημερινού κόσμου, των πλουσίων ανθρώπων οι οποίοι είναι πτωχοί, των δυνατών οι οποίοι δεν μπορούν να κατανικήσουν τα πάθη τους, των σοφών που φτάσανε στη Σελήνη και δεν μπορούν να βρουν εύκολα το σπίτι του πάσχοντος αδελφού τους; Είναι τραγικό, αλλά πρέπει να το αναγνωρίσουμε, δεν νιώθουμε την ανάγκη για τη δύσα αυτής της Σαμαρείτιδας. Μπορεί να μην ξεδιψάσμε. Μπορεί να μην ήπιαμε νερό. Εγώ εύχομαι με όλη την καρδιά μου αυτόν το χρόνο να ξεδιψάσουμε.

Αυτόν το χρόνο να καταλάβουμε τι έχουμε ανάγκη και να στρέψουμε τα μάτια μας στον ουρανό. Θέλει δύναμη αυτή η προσπάθεια. Κι ενώ το βλέπετε όλοι πως πάμε για τον κατήφορο, μας αγαπάει τόσο πολύ ο Θεός, που θα μας αφήσει ακόμα και να φτάσουμε στο ρέμα, γιατί τότε θα υποχρεωθούμε να σηκώσουμε τα μάτια μας ψηλά και να ζητήσουμε τη σωτηρία μας. Ευλογημένος ο νέος χρόνος, αδέλφια μου. ◎

ΜΗΝΙΑΝΗ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ

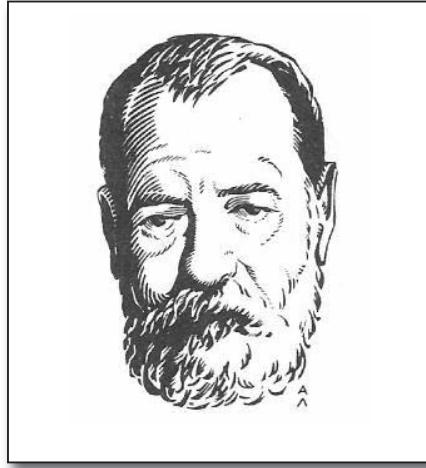
ΕΚΑΤΟ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ

Του Γιώργου Φωτόπουλου, συντ. εκπαιδευτικού

Ηεπετειακή αναφορά στα 100 χρόνια από το θάνατο του Σκιαθίτη λογοτέχνη μάς δίνει την ευκαιρία να θυμηθούμε πολλά γι' αυτόν το γίγαντα του ελληνικού πνεύματος. Γεννήθηκε και μεγάλωσε στη Σκιάθο. Έκανε σπουδές στην Αθήνα που γρήγορα τις εγκατέλειψε, για να αφοσιωθεί στη συγγραφή, από το 1879, περιπτειώδών ιστορικών μυθιστορημάτων, τα οποία δημοσίευε σε εφημερίδες με μορφή επιφυλλίδας. Πολύ όμως συγγενέστερα στην προσωπικότητά του είναι τα διηγήματα «Έμποροι των Εθνών» και «Γυνφτοπούλα», τα οποία άρχισε να γράφει μετά το 1885. Σε αυτά, το νησί του είναι το φυσικό πλαίσιο και οι συγχωριανοί του οι τυπικές υπάρξεις, μέσα από τις οποίες ο Παπαδιαμάντης θα εκφράσει την προσήλωσή του στον κόσμο της παράδοσης και της Ορθοδοξίας. Αντιστέκεται με αποφασιστικότητα στην εισβολή ψεύτικων Δυτικών τρόπων, στον αθεϊσμό, στους συρμούς που διαφθείρουν, χωρίς να φοβάται μην τον θεωρήσουν οπισθοδρομικό. Γράφει χαρακτηριστικά: Άγγλος ή Γερμανός ή Γάλλος δύναται να είναι κοσμοπολίτης ή αναρχικός ή άθεος ή οτιδήποτε. Έκανε το πατριωτικό χρέος του, έκτισε μεγάλη πατρίδα. Τώρα είναι ελεύθερος να επαγγέλλεται χάριν πολυτελείας την απιστίαν και την απαισιοδοξίαν. Άλλα Γραικύλος της σήμερον, όστις θέλει να κάμει δημοσία τον άθεον ή τον κοσμοπολίτην, ομοιάζει με νάνον ανορθούμενον επ' άκρων ονύχων και ταννύμενον να φθάση το ύψος και φανή και αυτός γίγας. Το ελληνικόν έθνος, το δούλον, αλλ' ουδέν ήττον και το ελεύθερον, έχει και θα έχη διά παντός ανάγκην της θρησκείας του («Λαμπριάτικος Ψάλτης», 1893).

'Όμως, η επίμονη παρουσία στον Παπαδιαμάντη ενός ανέπαφου κόσμου, γεμάτου απλότητα και πίστη, όπου η αφέλεια ή η απλοϊκή ζωή κατέχουν ιδιάζουσα θέση, κάθε άλλο παρά αποδεικνύουν έναν απλουστευμένο τρόπο αντιμετώπισης της ζωής. Αντίθετα ο Παπαδιαμάντης, αφού μετέφρασε περίπου 40 μυθιστορήματα ξένων συγγραφέων (Τουργκένιεφ, Μοπασάν, Ντοστογιέφσκι, Φρανς, Ντοντέ κ.ά.), διαμορφώνει ύφος με αφηγηματική μέθοδο καθαρά ελληνικού χρώματος, ενισχυμένου από ρωσική νοοτροπία ανάλογη προς το δικό του ορθόδοξο φρόνημα. Με αυτό το πνεύμα πραγματώνει την αγάπη προς τους ταπεινούς, την κατανόηση για τις απλές καρδιές, την εξύμηνη της φύσης.

Άλλωστε, στα χρόνια όπου ο άνθρωπος ανακαλύπτει

στην τέχνη και στην επιστήμη τη συνύπαρξη του καλού και του κακού, το διχασμό της προσωπικότητας, γίνεται φανερό πως στον μονολιθικό άνθρωπο, αυτόν ο οποίος εναποθέτει ύπαρξη και ελπίδα μοιρολατρικά στον Θεό, δεν είναι δυνατό να εξαντληθεί στο σύνολό της η ανθρώπινη προβληματική. Ήδη στο διήγημά του «Χρήστος Μηλιώνης» (1900), που σηματοδοτεί την αλλαγή του, γράφει: Άλλα τα όρια της αρετής και της κακίας είναι τόσο δυσδιάκριτα εν τη ανθρωπίνη φύσει, ώστε οι νεώτεροι εκ των φιλοσοφούντων είχον δίκαιον ν' ανακηρύξωσιν εις όλους ανωφελή και αυτήν την φιλοσοφίαν κατόπιν της μεταφυσικής.

Στο διήγημά του «Όνειρο στο κύμα» (1900) είναι κάθε άλλο παρά μονοσήμαντο το συναίσθημα που νιώθει το απλό βοσκόπουλο, όταν, προσπαθώντας να σώσει μια γίδα που είχε παγιδευτεί στους θάμνους πάνω σ' ένα βράχο, ανακαλύπτει τη Μοσχούλα, γραφική κοπελούδα, που κολυμπάει γυμνή στη θάλασσα κάτω απ' το φως του φεγγαριού. Γράφει: Ήτον απόλαυσις, όνειρον, θαύμα!... Έβλεπα την αμαυράν και όμως χρυσίζουσαν αμυδρώς κόμην της, τον τράχηλόν της τον εύγραμμον, τας λευκάς ως γάλα ωμοπλάτας, τους βραχίονας τους τορνευτούς, όλα συγχεόμενα, μελιχρά και ονειρώδη εις το φέγγος της σελήνης... Ανυπέρβλητο αισθητικό στοιχείο, όσο κι αν έχει το απόσπασμα αυτό υποστεί μια δραματική δοκιμασία από τον θρησκευτικό σκεπτικισμό και την ευλάβεια που ο Παπαδιαμάντης θεωρεί ύψιστο αγαθό και αρετή! Μπορεί να θυσίασε τα εγκόσια, δεν πάθει όμως να νιώθει σε πολλές μυστικές ώρες συγκλονισμό. Καθαρά εξομολογείται στο ποίημά του:

Απηγόδησα να κυλινδώ μοιραίως –
τον βίον μου το άχθος, προς το βήμα,
Κατάδικος, ως η ψυχή φονέως –
η σύρασα απ' τον λαιμού το θύμα...
Τα έτη μου απώλεσα εις μάτην –
παρείδον την στιγμήν μου την υστάτην
Εις μάτην τας φαιδράς τας γλυκυτέρας – ηρίθμησα του
βίου μου ημέρας...

Στο άλλο ποίημά του «Στην Παναγία την Κουνίστρα» με αληθινά δραματικό λόγο επικαλείται τη Θεία Χάρη, να τον γαληνέψει από την «αμαρτία». Γράφει:
...Ω Παναγιά μου κόρη πάναγη καλή –
κι ίσως να φτάση και σε μένα ν' απλώσῃ
Γαλήνη στην ψυχή μου την αμαρτωλή.

Το πρόσωπο λοιπόν που αφηγείται με τόση λεπτή γλαφυρότητα το σαγηνευτικό εκείνο όραμα στην πραγματικότητα συγκεντρώνει τη νοσταλγία του στην ελευθερία που είχε όταν ήταν βοσκός. Τώρα όμως που ως υπάλληλος αγωνίζεται ν' αφομοιωθεί στην αστική τάξη γράφει: Σήμερον εξακολουθώ να εργάζομαι ως βοηθός ακόμη εις το γραφείον επιφανούς τινος δικηγόρου και πολιτευτού εν Αθήναις, τον οποίον μισώ, αγνοώ εκ ποίας σκοτεινής αφορμής, αλλά πιθανώς επειδή τον έχω ως προστάτην και ευεργέτην.

Η πολιτική κατά του αστικού κόσμου δε λείπει ούτε απ' το διήγημα «Βαρδιάνος στα σπόρκα» (1893), που φωτίζεται ολόκληρο από έναν απλό ανθρωπιστικό τόνο και στο οποίο πρωταγωνιστεί μια ηλικιωμένη θεοσεβούμενη απλοϊκή γυναίκα. Για να μπει ανεμπόδιστα στο λοιμοκαθαρτήριο, όπου ο γιος της βρίσκεται σε απομόνωση κατά τη διάρκεια μιας επιδημίας χολέρας, η γριά αναγκάζεται να ντυθεί άντρας. Συναντάει συμπονετικά πρόσωπα, πράγμα το οποίο ωστόσο δεν είναι αρκετό για να αντιμετωπίσει ο Παπαδιαμάντης την κοινωνία με κάποια αισιοδοξία. Γράφει: ...Θα έλεγέ τις ότι η χολέρα ήτο μόνον πρόφασις και ότι η εκμετάλλευσις των ανθρώπων ήτο η αλήθεια. Ο Παπαδιαμάντης θυεί τα πρόσωπά του σε μια συμπεριφορά όλο και πιο «καταραμένη», ακολουθώντας το κύμα του νατουραλιστικού πεσιμισμού. Απόδειξη της πορείας αυτής είναι Η Φόνισσα (1903). Το έγκλημα εδώ στηρίζεται σε πλανερούς λογισμούς: Η γριά Φραγκογιαννού, έχοντας φτάσει στην κοινωνική συνειδητοποίηση ότι η γυναίκα του χωριού, και μόνο από τη μοίρα της να είναι γυναίκα, είναι καταδικασμένη να υποταγεί σε μια ζωή γεμάτη βάσανα και δυστυχία, αρχίζει να σκοτώνει όσα νεογέννητα ή νήπια κοριτσάκια μπορεί, πιστεύοντας ότι έτσι τα σώζει από το θλιβερό μέλλον που τα περιμένει. Η Φόνισσα είναι ένα πρόσωπο με έντονα ψυχοσωματικά χαρακτηριστικά, κατασκεύασμα του πιο ακραίου νατουραλισμού. Η βλάσφημη μορφή της που δε διστάζει να συμβιβάσει το παράπτωμά της με τη θεία θέληση δείχνει φανερές επιδράσεις μερικών ντοστογιεφσκιών αντιλήψεων.

Η κριτική ασχολήθηκε νωρίς με τον Παπαδιαμάντη χαρακτηρίζοντάς τον «ποιητή της πεζογραφίας», «ηθογράφο της νησιώτικης ζωής», «βυζαντινό αγιογράφο», «φυσιολάτρη και μυστικοπαθή», «θαλασσογράφο και υπαιθριστή», «υμνητή των ταπεινών και καταφρονεμένων» κτλ. Κατηγορήθηκε για συντηρητισμό, θρησκοληψία, οπισθοδρομικές αντιλήψεις και γενικότερα για έλλειψη κοινωνικού προβληματισμού. Απάντησε η «Ορθόδοξη Κριτική» επισημαίνοντας ότι το μήνυμα του έργου του είναι «η ορθόδοξη παράδοση της χριστιανοσύνης». Ο Παπαδιαμάντης δεν απομονώνεται απ' τον κόσμο, δεν αναχωρεί από την κοινωνική στιγμή. Δεν πειθαρχεί σε ρεύματα ούτε περιπλέκεται σε τεχνοτροπίες. Μπορεί να επηρεάζεται φυσικά. Σαν αληθινός τεχνίτης παίρνει το θησαυρό από παντού. Είναι όλα μαζί: και ρεαλιστής και ρομαντικός και ιδεαλιστής, γιατί όλα τού χρειάζονται για να στή-

σει τη ζωή μέσα στα έργα του και να πραγματώσει τη μαγεία που φέρνει την τέχνη στην αιωνιότητα. Είναι συγγραφέας με ουσιαστικές δραματικές πραγματώσεις που κινούνται μέσα σε μια έξοχη υπερβατική λογική και σε μια θεώρηση του κόσμου από τις αισθησιακότερες.

Σήμερα ο Παπαδιαμάντης σπανίως διαβάζεται, όχι γιατί το έργο του έχει χάσει τη λογοτεχνική του αξία, αλλά γιατί ο κόσμος, οι άνθρωποι, τα τοπία, τα ήθη, τα έθιμα που αποτελούν τους μύθους του, ακόμα και η ιδιωματική του γλώσσα, είναι ξένα προς το αναγνωστικό κοινό. Η ηθογραφία και η ψυχογραφία του, με την ορμητική αλλαγή της ζωής, είναι ξένες προς την ψυχολογία του σημερινού αστού αλλά και την αστική νοοτροπία των ανθρώπων της υπαίθρου. Γ' αυτό οι νέοι της εποχής μας αδυνατούν να τον καταλάβουν. Βέβαια, για κάποιους μνημένους, η δραματική μορφή της Φόνισσας θα προκαλεί συγκίνηση και θαυμασμό. Άλλα για τους πολλούς θα είναι κάτι ακατανόητο, όταν σήμερα τα κορίτσια όχι βάρος δε μας είναι, αλλά αποτελούν παράγοντες της δημόσιας ζωής, αφού κατέκτησαν όλα τα αξιώματα. Πού να φαντασθεί ο Παπαδιαμάντης τις γυναίκες της Ελλάδας δικαστίνες, καθηγήτριες πανεπιστημίων, βουλευτίνες, αστυνομικούς! Έτσι όλες εκείνες οι ειδυλλιακές περιγραφές ηθών κι εθίμων του νησιού του, οι καλοκάγαθοι ιερείς, οι ναυτικοί, οι ξενιτεμένοι που επιστρέφουν, όλα εκείνα τα ξωκλήσια που ζωντάνεψε ο Παπαδιαμάντης δε θα λένε σχεδόν τίποτα στον αναγνώστη του μέλλοντος. Μόνο για κάποιους ιεροφάντες της Τέχνης ο Παπαδιαμάντης θα είναι ο συμπαντικός φυσιολάτρης που συνομιλεί με την ομορφιά και τη μαγεία της γης, για να συνομιλούν κι αυτοί μαζί του και να ξεπηδάει μέσα από αυτή τη συνομιλία μια βιοτική περιπάθεια, μια λαχτάρα για ζωή που τόσο πολύ την αγάπησε ο μεγάλος αυτός πεζογράφος και δεν τόλμησε να την κερδίσει, αφού πέθανε στο νησί του το 1911 θεόφτωχος, άρωστος, απογοητευμένος και εγκαταλειμμένος από όλους. Τις ημέρες που πέθαινε του απονεμήθηκε παράσημο-διάκριση! Το ίδιο συνέβη και με τον εξάδελφό του πεζογράφο, Αλέξανδρο Μωραϊτίδη, που λίγες μέρες προτού πεθάνει, ανακηρύχθηκε αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών! Μοίρα παράξενη η λογοτεχνία...

Λίγα χρόνια πριν, μια ομάδα εκδρομέων σταθήκαμε ευλαβικοί προσκυνητές στο παλιό σπίτι του Παπαδιαμάντη στη Σκιάθο, όπου ο πλαστουργός εκείνος της πεζογραφίας μας άφησε την ύστατη πνοή του. Αυθόρυμητα ανέβηκαν στα χείλη μας οι στίχοι του Λάμπρου Πορφύρα:

Χριστέ μου, δώσ' του τη χαρά, τη μόνη που μπορούσε
Να σου ζητήσει απάνω εκεί νοσταλγικά η ψυχή του
Κάνε το θάμα κι άσε τον να ζήσει όπως εζούσε
Σε μια μεριά που τάχατες να μοιάζει στο νησί του.
Δώσ' του, Χριστέ μου, τη στερνή χαρά να ιδεί και πάλι
Τη γνώριμή του τη ζωή κοντά σ' ακροθαλάσσι
Αχ! Έτσι αθώα κι έτσι απλά κι αγνά την έχει ψάλει
Που της αξίζει εκεί ψηλά μαζί μ' αυτόν ν' αγιάσει... ◎

Η ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

**«Δυνατός ο Θεός πάσαν χάριν περισσεύσαι εις υμάς, ίνα εν παντί πάντοτε πάσαν αυτάρκειαν
έχοντες περισσεύητε εις παν έργον αγαθόν» (Β' Κορινθ. 9, 8).**

Σε αυτή τη σελίδα κάθε μέλος της Ένωσης μπορεί να στέλνει τις συνεργασίες του για δημοσίευση. Εφόσον είναι εφικτό, μπορείτε να στείλετε τα κείμενά σας σε δισκέτα υπολογιστή, ή σε CD, ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση mkal34@otenet.gr Εννοείται βέβαια ότι λόγω στενότητας του χώρου οι επιστολές σας θα πρέπει να έχουν μειωμένη έκταση (έως 300 λέξεις). Με μεγάλη μας χαρά θα δεχόμαστε υποδείξεις και προτάσεις σας για τη βελτίωση της ύλης και την καλύτερη εξυπηρέτηση των σκοπών της ΕΝΩΣΗΣ μας.

Ζητούμε συγγνώμη που, λόγω πληθώρας ύλης, δεν μπορέσαμε να δημοσιεύσουμε όλες τις συνεργασίες που στάλθηκαν. Αυτές θα δημοσιευθούν σε επόμενα φύλλα.

Μπορείτε να στέλνετε τις επιστολές σας στο fax 2102819550 ή στην TAXYDR. ΘΥΡΙΔΑ 52057, T.K. 14401.

ΟΙ ΠΑΙΔΕΣ ΕΝ ΚΟΡΙΝΘΩ

Είναι γεγονός ότι η εξαετής, για τους περισσότερους συμμαθητές μας, φοίτησή μας στην Εκκλησιαστική Σχολή Κορίνθου άφησε ανεξίτηλα σημάδια, άλλα ευχάριστα και άλλα δυσάρεστα. Όμως σήμερα ακόμα και τα δυσάρεστα τα θυμόμαστε σαν γλυκιά ανάμνηση αφού τα εφόδια που μας έδωσαν οι σεβαστοί καθηγητές μας μας βοήθησαν να επιβιώσουμε στη ζούγκλα της κοινωνίας. Ασφαλώς όλοι μας έχουμε να διηγηθούμε κάποια περιστατικά που σήμερα φαντάζουν σαν κωμωδίες.

Σήμερα λοιπόν ένα περιστατικό με τον αείμνηστο και καλοκάγαθο καθηγητή μας, φιλόλογο Μανώλη Γαβαλά, ο οποίος μας δίδασκε Ιστορία και λογική.

Περίοδος διαγωνισμών τον Ιούνιο

Μάθημα: Ιστορία

Διδάσκων καθηγητής: Μανώλης Γαβαλάς

Διαγωνιζόμενος: Χρήστος Αργυρόπουλος ή «Αργύρης»

Όπως όλοι θυμόμαστε, ο μακαρίτης ο Γαβαλάς εξέταζε πάντα με αλφαριθμητική σειρά όπως ήταν στο βαθμολόγιο. Έτσι λοιπόν ο καθένας μας έμπαινε στον κόπο να διαβάσει MONON όταν είχε σειρά να σηκωθεί για μάθημα. Κάποιο κεφάλαιο της Ιστορίας, ο μακαρίτης ο Γαβαλάς το είχε παραδώσει σε δυο μαθήματα. Έτσι λοιπόν και κατά τους διαγωνισμούς θεώρησε σκόπιμο να συμπεριλάβει το κεφάλαιο αυτό στα θέματα του διαγωνισμού, πλην όμως ζήτησε να γράψουμε από την αρχή του κεφαλαίου μέχρι τη μέση.

Ο Χρήστος ο Αργύρης όμως (σήμερα λαμπρός ιερεύς, έγγαμος, στον Άγιο Σπυρίδωνα Σταδίου), είχε διαβάσει από τη μέση και κάτω γιατί τότε είχε σειρά να πει μάθημα.

Μόλις λοιπόν δόθηκαν τα θέματα ο Χρήστος τρελάθηκε. Δεν ήξερε τι να κάνει. Ο μακαρίτης ο Γαβαλάς πολλές φορές διευκρίνισε ότι θα γράφαμε από την αρχή μέχρι τη μέση· όχι όλο το κεφάλαιο. Σήκωσε το χέρι και ζήτησε το λόγο από τον καθηγητή του.

«Ε, λέγε, παιδί μου, τι θέλεις;» ρώτησε ο καθηγητής.

«Μπράβο, κύριε καθηγητά, εύκολο θέμα διαλέξατε. Γράφουμε λοιπόν από τη μέση μέχρι το τέλος.»

«Ε, τι λες, παιδί μου; Το εξήγησα, θα γράψετε από την αρχή μέχρι τη μέση. Όχι παρακάτω». Πήρε μάλιστα το

βιβλίο της Ιστορίας και έδειχνε. «Από εδώ μέχρι εκεί».

Ο Χρήστος πήγαινε κοντά, δήθεν να δει από πού έως πού, αλλά σκοπό είχε να «ξηλώσει» καμιά λέξη για να γράψει. Επέμενε στον καθηγητή του, έκανε ότι δεν καταλάβαινε, πάλι έλεγε από τη μέση και κάτω, πάλι ο καθηγητής του του εξηγούσε, και συνεχίζοταν η φασαρία. Εμείς οι υπόλοιποι, όσοι δεν ξέραμε το θέμα, προσπαθούσαμε να μάθουμε κάτι από αυτούς που το ξέρανε. Ο Βασίλης ο Αποστολόπουλος, ο οποίος ήταν βέβαιο ότι το ήξερε, δεν έδινε σημασία αλλά διάβαζε ένα βιβλίο του καραγκιόνη αφού σε λίγα λεπτά θα έγραφε τα θέματα και θα έφευγε.

Επιτηρητής ο Ανδρέας Βάνταρης, φιλόλογος. Τι να κάνει και αυτός. Είχε πάει στην πόρτα της αίθουσας και χαμογελώντας παρακολούθουσε το σκηνικό. Κάποια στιγμή, είδε και απόειδε, αποφάσισε να πάρει θέση και να δώσει τέλος σ' αυτό το κομφούζιο. Η τάξη αποκαταστάθηκε και ο καθένας μας έσκυψε στην κόλα του να γράψει και να τελειώνει.

Ο έρμος ο Χρήστος τι να κάνει! Έμεινε για λίγο σκεφτικός, γούρλωσε, ξαναγούρλωσε τα μάτια (οι συμμαθητές θυμάστε ασφαλώς εκείνα τα ωραία μάτια του Χρήστου) και τελικά κατέληξε στο τι μέλλει γενέσθαι.

Έγραψε λοιπόν αυτό που ήξερε, από τη μέση και κάτω. Αφού τελείωσε άφησε να εξαντληθεί και το τελευταίο λεπτό του χρόνου και πήγε να παραδώσει την κόλα στον καθηγητή του.

«Κύριε καθηγητά, σας ευχαριστούμε για τα εύκολα θέματα που μας βάλατε. Άλλα και το ότι μας δώσατε να καταλάβουμε ποιο να γράψουμε. Μας εξηγήσατε σαφέστατα ότι έπρεπε να γράψουμε από τη μέση και κάτω».

Ο καθηγητής τρελάθηκε.

«Ε, τι λέει αυτός; Τι έλεγα τόση ώρα; Από την αρχή μέχρι τη μέση δεν είπα;»

Λίγο έλειψε και ο καθηγητής θα πίστευε ότι είχε πει από τη μέση και κάτω, με την επιμονή του Χρήστου. Αφού λογομάχησαν αρκετά, λέει ο Χρήστος στον καθηγητή του: «Κύριε καθηγητά, έχετε δίκιο. Δεν το κατάλαβα καλά, παρόλο που εσείς το εξηγήσατε τόσες φορές. Άλλα σας ερωτώ: Είναι δυνατόν να ξέρω το μάθημα από τη μέση μέχρι το τέλος και να μην το ξέρω από την αρχή μέχρι τη μέση;»

Ο μακαρίτης και καλοκάγαθος Μανώλης Γαβαλάς ακούμπησε το κεφάλι στο χέρι του, σκέφτηκε, γέλασε με νόημα και απάντησε: «Ε, αυτό είναι σωστό».

Αποτέλεσμα; Ο Χρήστος πήρε 20 στο γραπτό.

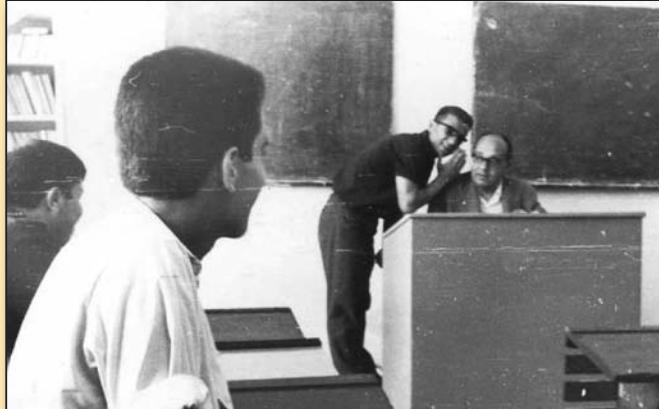
Γεώργιος Γιαννακόπουλος Μουσικολόγος

Ομογάλακτε και πεφιλημένε αδελφέ Θανάση,
«Χαίρε εν Κυρίω πάντοτε»...

Σήμερα, την 21η τρέχοντος μηνός, του εσχάτου χρόνου, έλαβα μετά χαράς μεγάλης τον «συνεκτικόν κρίκον», τουτέστιν το περιοδικό *H φωνή των αποφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου...* Έτσι νιώθω στο νου και στην ψυχή μου να θέλω να το αποκαλώ!...

Εύχομαι και πιστεύω πως κάποια στιγμή θα χτυπήσουν και πάλι οι εναίσθητες των ψυχών μας χορδές, θα μας αφυπνίσουν και θα αναλογισθούμε ότι ΕΜΕΙΣ της ιστορικής τροφού Σχολής επιβάλλεται να έχουμε το σύνδεσμο της ειρήνης και της του Χριστού αγάπης ως σύμβολο ενότητος και συνεργασίας. Όμως, ας αφήσω ως ο έσχατος και ελάχιστος συμμαθητής τις ανθρώπινες νουθεσίες μου προς ανθρώπους λίαν ικανούς να διευθετήσουν τις όποιες μικροδιαφορές ή, ας τις αποκαλέσω έτσι, τις κατά καιρούς ανθρώπινες αδυναμίες μας και ας συγκεντρωθούμε επί το αυτό. Το εύχομαι εκ μέσης ψυχής τε και καρδίας.

Δεν έχω λέξεις όπου δύνανται να αναφερθούν στο πόσο ευγνώμων σας είμαι, όπου κατά καιρούς ασχολήθηκατε με το ταπεινό μου πρόσωπο. Στο φύλλο υπ' αριθ. 21 συνεκινήθην διαβάζοντας πρώτον την ιστορική επιστολή του θεοκλήτου εκείνου της του Χριστού Εκκλησίας Μεγάλου Ιεράρχου-Ιεραποστόλου, κυρού Μιχαήλ Κωνσταντινίδου, του από Κορινθίας. Η ιδική μου συνείδησις θέλει να τον αποκαλεί «την ενσάρκωσιν της κατά Χριστόν ζωής!... Θέλω να αποκαλύψω γεγονότα αδημοσίευτα και δη άγνωστα σε πλείστους όσους σημειρινούς αποκαλούμένους ιστοριοδίφες. [Σημ. Συντ.: λυπούμεθα, αλλά, λόγω ελλείψεως χώρου, θα δημοσιευθούν προσεχώς...] Δευτέρουν η έκθεση του αξιότ. Καθηγητού κ. Αθαν. Βουρλή για το «Βιογραφικό Σημείωμα» του αειμνήστου Δ/ντού της Σχολής μας κυρού Μελετίου Γαλανόπουλου, εκ Μαγούλας της Σπάρτης ορμώμενου και κατόπιν άξιου Μητροπολίτου Κυθήρων, μου θύμισε μέρες ιστορικές για εμάς τους παλαιούς. Πέραν του ότι εμείς -ως μικροί μαθητές- προσπαθούσαμε παντοιοτρόπως να ξεφύγουμε από τον ερεθισμό του ακούσματος της ιδιορρύθμου σφυρίχτρας του, είχαμε και τα ιδιόρρυθμα λίαν αυστηρά κελεύσματά του! Εκείνο το «Άπαξ, δις, τρις, φυς Σχολή!» Έμοιαζε ωσάν προφήτης! Στη θέα του όμως, αλήθεια, αντλούσαμε την ιδικήν του προς όλους πατρική αγάπη και συμπόνια, το ενδιαφέρον του για την πρόοδο και τη μελλοντική ανθρώπινη πορεία μέσα στη ζωή μας. Ας μάθουν οι νεότεροι και ας ενθυμηθούν οι παλαιοί ότι πολλάκις μεσάνυκτα έκανε τη λεγόμενη «έφοδον», για να ελέγχει τα πάντα, μέχρι και

Ο Γιώργος Χρ. Γιαννακόπουλος εξηγεί στον καθηγητή του, αειμνήστο Μανώλη Γαβαλά, γιατί δε διάβασε.
Ο Αποστολόπουλος και ο Τζιτζίκος γελάνε με νόημα.

για να μας σκεπάσει με τις κουβέρτες μας. Και τούτο διότι δεν είχαμε θέρμανση νυχθημερόν μέσα στη Σχολή μας. Η μόνη ζεστασιά που εγώ τουλάχιστον αισθανόμουνα ήταν το τόσο ζεστό περιβάλλον, όπου οι άξιοι παιδαγωγοί μας -τότε- μου εναπόθεταν τη σοφή τους διδασκαλία και τις απίστευτες επιστημονικές τους γνώσεις. Αισθάνομαι Δώρον Θεού που έζησα και διδάχθηκα -έστω και σ' αυτή τη βραχύχρονη παραμονή μου δίπλα στην προστάτιδα της Σχολής μας Σαμαρείτιδα!... Η Αγία Φωτεινή εφώτισε το μυαλό και τη διάνοια των περισσοτέρων ημών παιδιών της κάνοντας αλήθεια το θαύμα της. Δίχως άλλο να σας κουράζω μακρηγορώντας με τις ιδικές μου παλαιές αισθηματικές κι ιστορικές μου αναμνήσεις από τη ζωή και την κίνησή μας εντός της τροφού Σχολής, θέλω από μέσης καρδίας να σου στείλω τις μελωδικότερες ευχές μου για καλά Χριστούγεννα και ένα γεμάτο υγεία, ευτυχία και πρόοδο μετά του παντ' ευδαιμόνος όλβου 2011...

**Δρ Χριστόφορος Σπυρόπουλος
Ακαδημαϊκός**

Αγαπητοί συμμαθητές και φίλοι, χαίρετε.

Υγιαίνω, υγιαίνετε.

Στις 12-11-2010 συμπλήρωσα το 71ο έτος της ηλικίας μου και κατέθεσα δικαιολογητικά προς συνταξιοδότηση. Επί τη ευκαιρία έστειλα «ανοιχτή επιστολή προς Βεροιείς», φωτοτυπία της οποίας σας στέλνω. Αν νομίζετε ότι αξίζει να δημοσιευτεί, κάντε το. Υπήρξα μαθητής της Σχολής κατά τα έτη 1953-1960. Με χειροτόνησε (διάκονο και πρεσβύτερο το 1963) ο μακαριστός Μητροπολίτης Καστοριάς Δωρόθεος Γιανναρόπουλος (1910-1993), ο οποίος υπήρξε και Διευθυντής της Σχολής («ανοίξτε τα μπαούλα σας», για όσους θυμούνται) το ακαδημαϊκό έτος 1957-58. Αποστέλλω συνδρομή. Πολλές ευχές και αγάπη.

Ευχαρίστως δημοσιεύουμε αποσπάσματα της επιστολής:
Αγαπητοί Βεροιείς,
Σήμερα που γράφονται οι γραμμές αυτές συμπληρώνω

48 χρόνια ιερατικής διακονίας. Δοξάζω γι' αυτό, με όλη την ύπαρξή μου, τον Θεό. Στην καθοριστική για τη ζωή μου ημερομηνία 3-2-1963, επέβλεψε ο Αρχιηγός της Εκκλησίας μας όχι στις αρετές και τα προσόντα μου, αλλά στην ολοπρόθυμη διάθεσή μου να Τον υπηρετήσω....

Ήρθε πλέον ο καιρός να παραδώσω τη σκυτάλη στους νεότερους κληρικούς, στους οποίους εύχομαι καλή επιτυχία στο πολύ δύσκολο έργο τους. Ο Θεός θα κρίνει αν όλα αυτά τα χρόνια εργάστηκα με ενθουσιασμό, ζήλο και πίστη για το πνευματικό καλό των ενοριτών μου και για τη δόξα Του. Ευχαριστώ όλους ανεξαιρέτως τους συνεργάτες μου, που με βοήθησαν στο δύσκολο έργο μου. Ιδιαίτερα ευχαριστώ τη σύζυγό μου και τα παιδιά μου, που έδειξαν κατανόηση, όταν θυσίαζα, όπως είχα καθήκον, στα ιερατικά μου καθήκοντα τα προς την οικογένειαν τοιαύτα. Ο Θεός ας αναπάνεται τις ψυχές όλων όσων με βοήθησαν και δε βρίσκονται στη ζωή. Ζητώ συγγνώμη από όσους επίκρανα και συγχωρώ όσους με επίκραναν. Εύχομαι σε όλους σας υγεία. Ο

Θεός να ευλογεί τις οικογένειές σας και τον καθένα σας ξεχωριστά. Παρακαλώ να με θυμόσαστε στις προσευχές σας.

Με πατρική αγάπη,
Ιερεύς Παναγιώτης Σ. Χαλκιάς

Ο αγαπητός μας **Αθανάσιος Βουρλής**, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, μας έστειλε δύο μελοποιημένα ποιήματα του αποφοίτου της Σχολής μας αοιδίμου ιερέως Άγγελου Χατζόπουλου και τις ακόλουθες προτάσεις του:

- Συχνότερες συναντήσεις συμμαθητών σε συγκεκριμένα σημεία (ιερούς ναούς, καφέ, εστιατόρια κτλ.)
- Τιμητική εκδήλωση για τους Ομοτίμους Καθηγητές της Θεολογικής Σχολής καθώς και τους εν ζωή καθηγητές της Εκκλησιαστικής Σχολής Κορίνθου.
- Σταδιακή δημοσίευση των ποιημάτων του Άγγελου Χατζόπουλου.

Τον ευχαριστούμε και θα φροντίσουμε να ανταποκριθούμε σύντομα. ◉

ΕΝΤΥΠΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

► **Νίκου Καλλίρη, Ποιητικές κραυγές, Λουτράκι 2010**

Μια ποιητική συλλογή του συμπαθέστατου σε όλους μας θεολόγου και φιλόλογου καθηγητή μας από την Κόρινθο κ. Νίκου Καλλίρη, γραμμένη για να εκφράσει και τη δική του αντίθεση με όσα τεκταίνονται γύρω μας και τη διαμαρτυρία του για εκείνους που «κατακλέβουν το άυριο από τα παιδιά και τα εγγόνια μας, με εργαλεία τον πόλεμο, το φόβο, την παγκόσμια ένδεια, την απαξίωση...» Τα ποιήματά του έχουν ως επίκεντρο τον αγνοημένο συνάνθρωπο, τον ταλαιπωρημένο και κατευτελισμένο πολίτη της σύγχρονης εποχής, που γίνεται άθυρμα στα χέρια των δυνατών για να υπηρετεί τα συμφέροντά τους.

Ο Ν. Καλλίρης έχει κατορθώσει να συγκινεί πραγματικά με την ανυπόκριτη γραφή του, χρησιμοποιώντας με μαεστρία την ποιητική γλώσσα και εναισθητοποιώντας τους αναγνώστες του. Πολλά ποιήματά του έχουν επαινεθεί κατά καιρούς. Έχει λάβει Α' Βραβείο Ποίησης σε πανελλήνιο διαγωνι-

σμό στην Κέρκυρα το 2005 και Γ' Βραβείο από την Πανελλήνια Ένωση Λογοτεχνών το 2009. Ο Ν.Κ. παράλληλα είναι και θεατρικός συγγραφέας και το 2004 ένα έργο του βραβεύτηκε με Α' Πανελλήνιο Βραβείο από τον Φιλολογικό Σύλλογο ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ.

Σ' ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ, ΖΩΗ

Σ' ευχαριστώ, ζωή,
Για τα χέρια που μου δώσες
Να χαϊδέψω αμέτρητα λουλούδια...

Σ' ευχαριστώ, ζωή,

Για τα μάτια που μου δώσες
Να χαρώ το χαμόγελο του παιδιού...

Σ' ευχαριστώ, ζωή,

Για τη δύναμη που μου δώσες
Ν' αγαπήσω ολάκερο τον κόσμο...

Σ' ευχαριστώ, ζωή,

Για τη φωνή που μου δώσες
Να τραγουδήσω με τα πουλιά...

Σ' ευχαριστώ, ζωή,

Και για το πάθος που μου δώσες
Να ερωτευτώ την αγάπη.

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ

Γλώσσα της Ειρήνης
Το χαμόγελο του ήλιου
Οι σφιγμένες γροθίες
Του άγουρου παιδιού
Τα δάκρυα της χαράς
Στα μάγουλα της μάνας!

Γλώσσα της Ειρήνης

T' αμέτρητα βήματα
Των πουλιών με το
Περίσσιο τραγούδημα
Στους δρόμους της γης...

Γλώσσα της Ειρήνης

Τα λευκά περιβραχιόνια
Της περιφρούρησης
Και τα λάβαρα της αδέλφωσης
Στα χέρια του φοιτητή
και του χωροφύλακα...

Γλώσσα της Ειρήνης

Είναι τα συνθήματα
Της ασπρισμένης μάντρας
Στην απόχρωση του γέλιου
Για προκοπή και δίκιο...

N.K.

**► Διονύση Ηλιόπουλον,
Μουσικόν εγκόλπιον
ιεροτελεστιών (βαπτίσματος,
γάμου, εξοδίου ακολουθίας),
Αθήνα 2011**

Μια καινούργια έκδοση από τον γνωστό Καθηγητή Μουσικής και Πρωτοψάλτη κ. Διονύσιο Ηλιόπουλο, απόφοιτο της Σχολής μας, που έγραψε με μεγάλη επιμέλεια και πραγματικό ενδιαφέρον για τη λειτουργική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας μας ένα σπουδαίο βοήθημα για κάθε ιεροψάλτη. Το βιβλίο είναι ένα εύχρηστο, απλό, σαφές και απολύτως κατανοητό και ιδιαίτερα προσιτό εγχειρίδιο. Περιέχει μουσικές μελωδίες που ψάλλονται στα ιερά μυστήρια της βάπτισης και του γάμου, και στις ακολουθίες της κηδείας και του μνημοσύνου. Αποτελεί χρηστικό βοήθημα της λατρείας μας, προσφέρει ενδιαφέροντα στοιχεία για την ορθή τέλεση των μυστηρίων και των ακολουθιών, και έχει και ευρύτερο ενδιαφέρον για κάθε μουσικόφιλο.

Δεν μπορούμε παρά να επαινέσουμε για ακόμα μια φορά τον αγαπητό μας φίλο και να του ευχηθούμε κι αυτό το βιβλίο του να τύχει ευνοϊκής υποδοχής.

**► Η Προκοπή, μηνιαία
εφημερίδα για την πόλη
του Ιλίου, 31 Δεκεμβρίου
2010, φ. 396.**

Η εφημερίδα που ασχολείται με δημοτικά ζητήματα της περιοχής του Ιλίου, της οποίας υπεύθυνος είναι ο κ. Αντώνιος Παναγιωτόπουλος, παλαιός απόφοιτος της Σχολής μας. Σε αυτό το φύλλο (το 396!) υπάρχει ένα κύριο άρθρο με αφορμή επιστολή φίλου ιεράρχη που στηλιτεύει το ρόλο όλων εκείνων των ξένων μηχανισμών οι οποίοι διέλυσαν την ελληνική κοινωνία, ισοπέδωσαν την αξιοπρέπεια του Νεοέλληνα και τον διέφθειραν ανεπανόρθωτα. Με πολλή προσοχή αναφέρονται τα δεινά της πατρίδας μας αλλά και η ανάγκη για υγιή αντίδραση όσων δεν έχουν ακόμα διαφθαρεί. Παράλληλα υπάρχουν ειδήσεις από τη δράση του Σεβασμιώτατου Μητροπολίτη Ιλίου, Αχαρνών και Πετρουπόλεως κ. Αθηναγόρου, άρθρα για τη Γέννηση του Χριστού, το διαζύγιο και άλλα πολλά θέματα. Για άλλη μια φορά συγχαίρουμε τον αγαπητό μας κ. Παναγιωτόπουλο για την εξαιρετική του δραστηριότητα στα πράγματα της περιοχής του Ιλίου και της χώρας μας γενικότερα.

**► Φθιωτική Εκκλησιαστική
Φωνή, Νοέμβριος-
Δεκέμβριος 2010**

Περιοδική έκδοση της Ιεράς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, καλαίσθητη και με πολύ φροντισμένη ύλη. Στο χριστουγεννιάτικο τεύχος, το υπ' αριθ. 72, δεσπόζουσα θέση κατέχουν το άρθρο του Σεβασμιώτατου Φθιώτιδος κ. Νικολάου με τίτλο «Υπάρχει ελπίδα», καθώς και η ποιμαντορική του εγκύκλιος για την εορτή των Χριστουγέννων, γραμμένα με τη μεγάλη αγάπη του πνευματικού πατέρα προς το χριστεπώνυμο πλήρωμα της Φθιώτιδος. Υπάρχουν ειδήσεις για τις ορκωμοσίες των τοπικών αρχόντων (περιφερειάρχη και δημάρχων), πολλές εκκλησιαστικές ειδήσεις και πλήθος φωτογραφιών που ομορφαίνουν την έκδοση. ◎

Από τη Θεία Λειτουργία στον Άγιο Ελευθέριο

Ο κ. Ενάγγελος Θεοδώρου, τέως Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών

Ξεφυλλίζοντας το αρχείο του πατέρα μου, μακαριστού παπα-Παναγιώτη Καλλαρά, αποφοίτου του Εκκλησιαστικού Φροντιστηρίου Κορίνθου, στάθηκα σε ένα απόκομμα από το περιοδικό Εφημέριος του Δεκεμβρίου του 1955 με τίτλο «Η Εκκλησιαστική Σχολή Κορίνθου», γραμμένο από τον σπουδαίο συγγραφέα και λογοτέχνη Λάμπρο Ζαχαρή. Το είχε αποδελτιώσει εκείνη την εποχή. Ήταν η εποχή που φοιτούσα στη Σχολή και εξέφραζα το όνειρό του να γίνω κληρικός! Το δημοσιεύω γιατί το βρίσκω αρκετά ενδιαφέρον.

Μ. Π. Καλλαράς

ΛΑΜΠΡΟΥ ΖΑΧΑΡΗ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΚΟΡΙΝΘΟΥ

Τριάντα ολόκληρα χρόνια κάτω εκεί εις το ακρογιάλι της Κορίνθου ένα έξοχο πνευματικό ίδρυμα έχει ανοικτάς τας πύλας του και δέχεται από κάθε γωνίαν της ελληνικής γης, και του εξωτερικού ακόμη, νεαρούς βλαστούς εις τους οποίους μεταδίδει τα νοήματα της ορθοδόξου χριστιανικής θρησκείας και της ελληνικής παιδείας. Μέσα εις την τριακονταετίαν αυτήν, εις αρκετάς χιλιάδας υπολογίζονται οι εξελθόντες τρόφιμοι της Σχολής, οι οποίοι εις χωρία και εις πόλεις, με το υψηλόν έργον του θείου λειτουργού, υπηρετούν τας ψυχάς.

Ενθυμούμαι το ίδρυμα αυτό εις τα πρώτα ακόμη βήματα της δράσεώς του, κατά το 1926, όταν διά πρώτην φοράν επεσκέφθη την Κόρινθο. Ήτο μία αληθινή πνευματική κυψέλη, με άριστον επιτελείον καθηγητών και άγρυπνον πατέρα και τροφοδότην τον αείμνηστον Αρχιεπίσκοπον Δαμασκηνόν, Μητροπολίτην τότε Κορινθίας, εις τον οποίον οφείλεται η δημιουργία του ιδρύματος. Έκτοτε το επεσκέφθην πολλάκις και πάντοτε έφευγα με αναζωπυρωμένον το εκκλησιαστικόν φρόνημα.

Κατά την τελευταίαν μου επίσκεψιν όμως τον παρελθόντα μήνα εδοκίμασα ιδιαιτέρως βαθυτάτην συγκίνησιν και ζωηροτάτην χαράν, διότι είχα την ευκαιρίαν να παρακολουθήσω επισταμένως την λειτουργίαν και την εκκλησιαστικήν γραμμήν του. Τούτο οφείλεται εις τον Διευθυντήν της Σχολής κ. Τρουπάκην, που είχε την καλωσύνην να μου δώσῃ την ευκαιρίαν της παρακολουθήσεως των μαθημάτων της ποιμαντικής και της δογματικής, εις τα οποία διεφαίνετο η εκκλησιαστική πνοή του διδασκάλου με την απλήν και ζωντανήν του μέθοδον. Απευθύνετο εκείνην την στιγμήν προς τους δευτεροετείς του Εκκλησιαστικού Φροντιστηρίου, ιερείς, διακόνους και λαϊκούς, και έδιδεν εις αυτούς κατευθύνσεις και συμβουλάς... Όταν αργότερα εις το γραφείον της Διευθύνσεως έγινε λόγος διά την γραμμήν της Σχολής, μου ανέπτυξε το πρόγραμμα του ιδρύματος, του οποίου σκοπός είναι όχι μόνον η θεωρητι-

κή μόρφωσις των σπουδαστών, αλλά και η πρακτική εξάσκησις αυτών εις το κήρυγμα, την κατήχησιν, το τελετουργικόν κτλ. Την συνομιλίαν πολλάκις εκάλυπτε η μουσική αρμονία, που έφθανε εις τας ακοάς μας από παρακειμένην αίθουσαν. Μεγάλη ομάς σπουδαστών, υπό τον καθηγητήν και συγγραφέα έργων εκκλησιαστικής μουσικής κ. Παναγιωτόπουλον, έψαλλε μελωδικά μίαν βυζαντινήν μελωδίαν Χερουβικού.

Διότι και εις τον τομέα αυτόν οι σπουδασταί της Σχολής καταρτίζονται αρκετά καλά. «Προσπαθούμεν», είπεν εις μίαν στροφήν της ομιλίας του ο κ. Διευθυντής, «να δώσωμεν εις την κοινωνίαν αξίους κληρικούς με παράδειγμα και ανάλογη προς τα υψηλά καθήκοντά των εκκλησιαστικήν μόρφωσιν. Καταβάλλομεν επίσης κάθε φροντίδα, ώστε να δώσωμεν εις τους σπουδαστάς μας τα απαραίτητα στοιχεία διά να αντιμετωπίζουν τον σύγχρονον άνθρωπον με τα αγωνιώδη προβλήματά του και τας πολυποικίλους κοινωνικάς ανάγκας του, απενίζοντες συγχρόνως εις την Παράδοσιν και την ζωήν των Πατέρων της Εκκλησίας και τονίζομεν συχνά ότι η Παράδοσις είναι η κολυμβήθρα η οποία μας χαρίζει την δύναμιν του βαπτισμού εις την παλαιάν εκκλησιαστικήν ζωήν με τα πλούσια βιώματά της».

Χαρακτηριστικόν ήτο και τούτο: δύο αγιοκάνδηλα έκαιον εμπρός εις τας εικόνας, το ένα με έλαιον εις την εικόνα του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου και το άλλο με ηλεκτρισμόν εμπρός εις την εικόνα της Αγίας Φωτεινής. Το πρώτο εμπρός εις την αγνότητα και το δεύτερον εις μίαν μετανοήσασαν και εξαγνισθείσαν τέως αμαρτωλήν. «Εδώ έχομεν και δύο σύμβολα», είπε χαριτολογών ο καθηγητής κ. Λαπατάς, «το λαδοκάντηλο που συμβολίζει το αγνόν εκκλησιαστικόν πνεύμα και την Παράδοσιν, και το ηλεκτρικό καντήλι, που μας δείχνει τον φωτεινόν δρόμον εις την σύγχρονον ζωήν, που τον καλύπτουν τόσα σκοτάδια υλιστικών θεωριών». Ο κ. Λαπατάς είχε την καλωσύνην να μας ομιλήσει και διά τας διατυπώσεις της εισαγωγής των σπουδαστών και της προετοιμασίας των διά το έργον του κληρικού: «Οι

σπουδασταί», είπεν, «εισέρχονται εις την Σχολήν διά να γίνουν κληρικοί, και διά τούτο το κράτος παρέχει εις αυτούς πολλάς ευκολίας, διότι είναι υπότροφοί του, συσσιτούντες, διαμένοντες και διδασκόμενοι δωρεάν εις το ίδρυμα... Σήμερον φοιτούν εις μεν τας δύο τάξεις του Φροντιστηρίου περί τους εκατόν, εις δε την Σχολήν περί τους τριακοσίους».

Προ της αναχωρήσεώς μας επεσκέφθημεν το κομψόν εκκλησάκι της Αγίας Φωτεινής, όπου οι σπουδασταί τελούν τας iεράς ακολουθίας.

Η επίσκεψις εις την ΕΣΚ μας δίδει αφορμήν να σκεφθώμεν πόσον είναι απαραίτητον μαζί με το χριστιανικόν φρόνημα να καλλιεργήσωμεν εις τους χριστιανούς μας την αγάπην προς την Εκκλησίαν. Διότι τα τελευταία χρόνια γίνεται μεν πολύς λόγος διά τον Χριστόν από πολλούς, αλλά συχνά αυτοί οι ίδιοι οι χριστιανοί εκφράζονται με κάποιαν υπεροψίαν και, ίσως, και περιφρόνησιν διά την Εκκλησίαν του. ☺

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ Η ΕΝΩΣΗ ΜΑΣ ΜΟΝΑΔΙΚΟ ΠΟΡΟ
ΕΧΕΙ ΤΙΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ.
ΤΟ ΘΥΜΙΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΩΣ
ΝΑ ΜΑΣ ΣΤΕΙΛΕΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ.
ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ.

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΗ

Τα κείμενα που δημοσιεύουμε στην εφημερίδα μας δεν υφίστανται έλεγχο και απηχούν τις απόψεις των συντακτών τους.

ΕΣΤΕΙΛΑΝ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥΣ

Για το 2011

Αδαμόπουλος Κωνσταντίνος, Αθανασόπουλος Δημήτριος,
Ανδρικόπουλος Δημήτρης, Βασιλόπουλος Γεώργιος,
Γαλάνης Ιωάννης, Δαραδήμος Αντώνιος,
Δημόπουλος Γεώργιος, Ηλιόπουλος Ιωάννης,
Καβαλλιεράτος Φώτιος, Καλαντζής Νικόλαος,
Καλλαράς Μιχαήλ, Κατσέλης Κωνσταντίνος,
Κόκλας Νικόλαος, Κορκότζηλας Γεώργιος,
Λεοτσινίδης Αλέξανδρος, Μαρινός Μιχαήλ,
Μπλάθρας Γεώργιος, Παπαγεωργίου Αθανάσιος,
Παπαδημητρίου Γεώργιος, Παπανικολάου Γεώργιος,
Πατσούρης Θεόδωρος, Σερμιέ Γεώργιος,
Σουλάνδρος Βασίλειος, Τρανούδης Εμμανουήλ,
Φηράς Διονύσιος, Φωτόπουλος Γεώργιος,
Χαλκιάς Παναγώτης, Χρυσικάκος Ευστράτιος,
Ψυχογιός Αθανάσιος

ΕΠΙΚΑΙΡΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΤΟ ΤΡΙΛΑΜΠΕΣ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΘΕΟΤΗΤΟΣ Του Δημ. Δρίτσα, δρος Θεολογίας

Ο τίτλος του άρθρου μας –από ένα τροπάριο της Νεκρώσιμης Ακολουθίας– αποδίδει επιγραμματικά το θεμελιώδες άρθρο πίστεως των χριστιανών για τον Τριαδικό Θεό: «Ο ένας ως προς την ουσία Θεός είναι τριαδικός ως προς τις υποστάσεις» (Πατήρ, Υιός και Άγιον Πνεύμα). Το τριαδικό δόγμα είναι λογικά ασύλληπτο και γίνεται αποδεκτό μόνο διά της πίστεως (βλ. το Σύμβολο της Πίστεως). Η μία και ενιαία φύση ή ουσία του Τριαδικού Θεού είναι άκτιστη, αιώνια, άπειρη, άναρχη και ακατάληπτη. Ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός γράφει σχετικά: «Άπειρον το θείον και ακατάληπτον και τούτο μόνον αυτού καταληπτόνη απειρία και ακαταληγία». Αντίστοιχη είναι και η σχετική διατύπωση στην ευχή της Αγίας Αναφοράς στη Θεία Λειτουργία: «Συ γαρ ει ο Θεός, ανέκφραστος, απερινόητος, αόρατος, ακατάληπτος, αεί αν, ωσαύτως αν...»

Στην Αγία Γραφή γίνεται λόγος για αυτό το σημαντικό θέμα, είτε με αλληγορικό τρόπο είτε με συγκεκριμένη αναφορά σ' αυτό. Την πρώτη περίπτωση τη συναντούμε στην Παλαιά Διαθήκη: α) με τη χρήση του πληθυντικού αριθμού του ρήματος «ποιώ» στη δη-

μιουργία των ανθρώπων: «Και είπεν ο Θεός ποιήσωμεν ἀνθρωπον...» (Γέν. 1, 27), β) στον Πύργο της Βαβέλ: «δεύτε και καταβάντες συγχέωμεν αυτών την γλώσσαν...» (Γέν. 18, 1-8). Τη δεύτερη περίπτωση συναντούμε στην Καινή Διαθήκη: α) με την τριαδική θεοφάνεια κατά τη βάπτιση του Χριστού (Ματθ. 3, 13-17), β) με την προτροπή στους μαθητές Του: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα ἔθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το ὄνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος...» (Ματθ. 28, 19 και Ιωάν. 10, 30, 14, 9-11 και 15, 26). Στο Σύμβολο της Πίστεως ο χριστιανός διακηρύττει την πίστη του στον Ἐναν και Τριαδικό Θεό: «Πιστεύω εις ἐναν Θεόν...» (Άρθρο 1ο), «Και εις Ἐναν Κύριον Ιησούν Χριστόν τον Υἱόν του Θεού... ομοούσιον τω πατρί...» (Άρθρο 2ο), «Και εις το Πνεύμα το Άγιον, το Κύριον, το ζωοποιόν, το συν Πατρί και Υἱώ συμπροσκυνούμενον και συνδοξαζόμενον...» (Άρθρο 8ο). Η εναρκτήρια πρόταση της Θείας Λειτουργίας αναφέρεται στον Τριαδικό Θεό, ενώ πριν από την απαγγελία του Συμβόλου της Πίστεως οι χριστιανοί διακηρύσσουν: «Πατέρα, Υἱόν και Άγιον Πνεύμα, Τριάδα ομοούσιον και αχώριστον».

Στο Δοξαστικό του Εσπερινού της Πεντηκοστής η Εκκλησία διά του υμνογράφου αναφωνεί: «Δεύτε λαοί, την τρισυπόστατον θεότητα προσκυνήσωμεν Υἱόν εν τω Πατρί συν Αγίῳ Πνεύματι... Μία δύναμις, μία ουσία, μία θεότης... Τριάς Αγία δόξα σοι». Κάθε χριστιανός αναφωνεί μετά πίστεως ικετευτικά: «Η ελπίς μου ο Πατήρ, καταφυγή μου ο Υιός, σκέπη μου το Πνεύμα το Άγιον, Τριάς Αγία δόξα σοι» (από την ακολουθία του Αποδείπνου). Τη νύχτα της Αναστάσεως ο ιερουργών κληρικός λίγο πριν από το «Χριστός ανέστη» αναφωνεί: «Δόξα τη Αγία και ομοουσίω και ζωοποιώ και αδιαιρέτω Τριάδι». Πολλοί καλλιμάρμαροι ναοί ιδρύονται επ' ονόματι της Αγίας Τριάδος, ενώ οι υμνογράφοι και οι υμνωδοί συνθέτονται υπέροχους ύμνους, με τους οποίους το χριστεπώνυμο πλήρωμα της Εκκλησίας εκφράζει τη βαθιά του πίστη στον Τριαδικό Θεό. Συχνή επίσης είναι η λεγόμενη μικρή δοξολογία: «Δόξα Πατρί και Υἱώ και Αγίῳ Πνεύματι νυν και αεί και εις τους αιώνας των αιώνων».

Η καθημερινή προσευχή του χριστιανού είναι τριαδοκεντρική και χριστοκεντρική. ☩

Ο π. Γ. Μπλάθρας, ο Ε. Θεοδώρου, ο Αθ. Βουρλής, ο π. Χρήστος Αργυρόπουλος και ο Σεβ. Θηβών και Λεβαδείας κ. Γεώργιος

Οι κύριοι Δημ. Δρίτσας, Παν. Μελέτης, Παν. Χιώτης

